

DOMOVINA

Upravišтво „Domovine“ v Ljubljani, Knafova ulica 5

Uredništvo „Domovine“, Knafova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din, Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Beseda o absolventih srednjih in nižjih kmetijskih šol

Ze dalje časa se vleče po našem časopisju razglabljanje o vprašanju, kako urediti delo za pospeševanje kmetijstva v naši banovini, da bi imel naš kmet kar največ dobička od tega. Iz številnih člankov o tem vprašanju se je izluščilo dvoje dejstev: Prvič je naš kmet kljub vsej svoji strokovni izobrazbi še potreben napredka, da bi mogel pridelati več in boljših pridelkov za dom in za izvoz. Drugič so priznali naši strokovnjaki sami, da je treba najti boljše in uspešnejše načina, kako približati papirnata strokovna dognanja kmetovi miselnosti in ga pridobiti, da jih bo začel pri svojem delu upoštevati.

Kakor so si vsa naziranja v teh dveh vprašanih edina in sestavljajo važno podlago za nadaljnje delo, tako gredo naziranja narazen v vprašanju, kako preurediti kmetijsko pospeševalno delo med narodom. Kmetijski referenti so sklenili in predložili spomenico, v kateri tožijo o prezaposlenosti in prosijo, naj jim dodajo za pisarniška dela absolvente nižjih kmetijskih šol, da bi se šamilaže posvetili resnični pospeševalni službi. V tej svoji spomenici poudarjajo, da je veliko število absolventov nižjih in srednjih kmetijskih šol danes brez posla in brez kruha. Zato jih je treba namestiti po raznih uradih.

Resnica je, da se vrste absolventov srednjih in nižjih kmetijskih šol od leta do leta večajo in da imamo danes nad sto takšnih strokovno šolanih kmečkih sinov, ki čakajo nastavitve. Mnogi od njih so šli k drugim poklicem, kakor k financarjem, k železnici in drugam. To je skrajno nezdrav pojav, ki vedno bolj izjalavlja delo kmetijskih šol, ki naj bi zalagale naše kmetijstvo s pionirji napredka. Med pogoji za sprejem v naše nižje kmetijske šole je pogoj, da se obveže prosilec, da bo ostal po končani šoli na domačem posestvu. Žal, se vedno bolj pozablja to važno načelo, ki je tako rekoč osnova, na kateri so bile sezidane naše kmetijske šole. Tako daleč je prišlo, da je prav dober poznavalec naših razmer z žalostjo priznal: Vsakdo, ki pri nas dovrši šolo in se usposobi za kmetijskega strokovnjaka, nima, ko je dobil izpričevalo, večjega hrepenenja, kakor da pride pod okrilje prve pisarne, ki jo najde na potu. Absolventi naših kmetijskih srednjih šol so rajši železniški čuvaji, jetniški pazniki in slično, kakor pa bi šli s svojim znanjem tja, za kamor jih je pripravila šola — med naš kmečki narod, ki je željan in hudo potreben napredka. Ko dokonča mlad človek kmetijsko srednjo šolo, je že postal gospod. Posestvo doma je premajhno, učil se je za veliko posestvo, pa se tako nekako čuti prisiljen, obrniti se k peresu in papirju.

Tako je orisal položaj teh mladih ljudi odlično poznavalec, ki se je tako dotaknil tudi ustroja naših kmetijskih šol, ki se prav malo ozirajo na naše kmetijske razmere, kjer prevladujeta srednji in mali kmet. Naše kmetijske šole se upravljajo kot nekakšna vzorna posestva ne glede na donosnost z obilnimi javnimi podporami. Zato vzgajajo tudi svoje učence za voditelje takšnih

velikih posestev. Ko dokonča kmečki sin takšno šolo, res ne more porabiti doma na mali kmetiji naukov, ki so mu jih dali za veliko kmetijo. Napraviti iz svoje male kmetije prav tako neke vrste vzorno posestvo, pa ne zna, ker ga ni nihče o tem poučil. On se je učil le pridelovanja na veliko, a tistega drobnega dela, ki bi naj ga vršil na domači kmetiji, mu ni nihče kazal. Dvoje, troje naprednih kmetov se peča v naši banovini s pridelovanjem semenskega krompirja, s selekcijo in prodajo žitnega semena, dasi bi mogli vsi ti absolventi nižjih in srednjih kmetijskih šol dobiti dela in jela v teh panogah na domačih posestvih

Izpremenjene določbe glede zgradarine, pridobnine in raznih taks

S pravkar uveljavljenim dopolnilom k zakonu o neposrednih davkih

se izpreminjajo tudi nekatere določbe glede zgradarine,

s katerimi je ustrezno kmečkim potrebam v letoviščarskih okoliših. V krajih, kjer kmetijske zgradbe uživajo trajno oprostitev, se bo odmerjala zgradarina samo na dejansko prejeti znesek najemnine, ako kmet del zgradbe, v kateri sam stanuje, odda v najem za čas sezone. Ta izprememba pomeni olajšavo za kmetovalce, ki v poletni sezoni oddajajo del svojih zgradb letoviščarjem, ker bo v bodoče zgradba ostala davka prosta in se bo zgradarina pobrala le od najemnine, ki jo prejme kmetovalec od letoviščarjev.

Zgradarine so oproščene zgradbe, ki služijo izključno kmetu in kmetijskim delavcem za stanovanje, če so v vaseh do 5000 prebivalcev, kjer ni sedež sresa. Tega davka so oproščene tudi one zgradbe kmetovalcev, ki služijo enakim svrham in so izven rajona mest, trgov in krajev, proglašanih za javna zdravilišča, nadalje izven rajona onih vasi, ki štejejo preko 5000 prebivalcev, odnosno vasi, kjer je sedež sresa.

Gornjim določbam dodaja novi pravilnik še določbo, da je zgradba v celoti podvržena zgradarini, ako kmetovalec zgradbo preko vsega leta delno uporablja sam, delno pa daje v najem. Pogoj za uporabo gornje določbe je tudi ta, da kmet dotično zgradbo sam uporablja; če pa zgradbe sam ne uporablja, temveč jo daje v najem, četudi samo v sezoni, tedaj mora plačati redno zgradarino.

V zvezi z določbami glede davčne prostosti zgradb, ki služijo izključno kmetovalcem in kmetijskim delavcem, pravi zdaj pravilnik, da je za kmetovalca smatrati onega, ki sam ali s pomočjo članov svoje rodbine obdeluje svojo ali v zakup vzeto zemljo, odnosno oni, ki je kot kmetijski delavec v službenem razmerju, ako se trajno ne bavi z nobenim drugim poklicem. Za kmeta se v tem primeru smatra tudi oni, ki svoje posestvo obdeluje s tujo delovno silo s pogojem, da tudi

in bi jim ne bilo treba ob slabih plačah in v zatohlih uradih životariti med številkami.

Dohodki našega kmetijstva bi bili znatno večji, če bi imeli po vsej banovini razsejane takšne pionirje kmetijskega napredka, ki bi zalagali svojo okolico s semenskim blagom in bili v zgled sosedom v vseh panogah kmetijstva. Čemu uvažamo v našo banovino ogromne vagone travnega in detelnega semena, ko bi ga mogli prav lepo doma pridelati! Koliko milijonov smo že zdali za uvoz zelenjadnega in cvetličnega semena! Vse to se dá z dobro voljo popraviti in bodo imeli dobiček od tega vsi trije: kmetijski referent na srezu bo razbremenjen, ker bodo ti pionirji po vaseh širili kmetijski napredek, absolventi srednjih in nižjih kmetijskih šol bodo prišli do svojega poklica in kruha, vse naše kmetijstvo pa bo črpalo stalno koristi iz takšne ureditve kmetijskega pospeševalnega dela.

Sam s člani svoje rodbine sodeluje pri delu. Zgradba, ki je last kmetovalca in istočasno druge osebe, ki ni kmetovalec, je podvržena zgradarini ne glede na to, kje je.

Za kmetovalca se ne smatra oni, ki se trajno bavi s trgovino, industrijo in obrtjo ali s katerim drugim pridobninskim poslovanjem, odnosno oni, ki ima dohodke iz službenega odnosa, javnega ali zasebnega.

Važna je nova določba zakona, ki pravi, da se na zgradbe na deželi zunaj mestnih in kopaliških okolišev, ki niso oproščene zgradarine, se ne oddajajo v najem in služijo za prebivanje kmetovalcev in malih obrtnikov ter se zgradarina odmerja po številu stanovanjskih prostorov, ne smejo naložiti samoupravnih doklade v večjem iznosu kakor 100 odstotkov.

K členu 59. zakona o neposrednih davkih, ki vsebuje

določbe glede pavšaliranja pridobnine malih obrtnikov,

poudarja pravilnik, da se za malega obrtnika smatra v smislu zakona le oni, ki delajo z največ dvema pomočnikoma, ki se poleg tega ne bavijo z nobenim drugim pridobninskim poslom, in če stanujejo v krajih izpod 5000 prebivalcev zunaj mestnih in kopaliških okolišev in kjer ni sedež sreskega poglavarstva. Malim obrtnikom, ki uživajo ugodnost pavšaliranja, ni treba predlagati davčne prijave. Ali zaposluje mali obrtnik res le dva pomočnika, se oceni na podlagi povprečnega letnega stanja in po podatkih za uslužbenski davek.

Kakor znano so doslej uživale davčno prostost nabavljalne zadruge državnih uslužbencev in one zadruge, ki ne delijo dobička, ne dajejo članom upravnega in nadzornega odbora nagrad in katerih rezerve se nikakor in nikoli ne morejo razdeliti med zadržnike. V dopolnilo k davčnemu zakonu pa je sedaj določeno, da gori

imenovane zadruge (tudi nabavljalne zadruge državnih nameščencev) nimajo pra-

vice na oprostitev, ako poslujejo z nečlani, ako prodajajo luksuzne predmete iz seznama, ki ga bo določil kmetijski minister, in ako prodajajo alkoholne pijače.

Vsaka kršitev teh predpisov ima za posledico trajno izgubo davčne oprostitve.

K tem novim določbam vsebuje pravilnik podrobnejša navodila, ter navaja kot pogoj za davčno prostost, da zadruga ne trguje z blagom, ki je podvržen luksuznemu davku. Iz tega bi se dalo sklepati, da bo odločen seznam predmetov luksuznega davka namesto seznama, o katerem govori zakon.

K tem novim določbam zakona pravi še pravilnik, da zadruga, ki poslujejo v nasprotju z zgornjimi določbami, izgube za vedno pravico na davčno oprostitev. Prepoved poslovanja z nečlani je razumeti tako, da konsumne zadruga ne morejo prodajati blaga nečlanom. Produktivne zadruga smejo proizvajati blago samo z delovno silo svojih članov, svoje izdelke pa lahko prodajajo tudi nečlanom. Kreditne zadruga lahko dajejo kredite samo svojim članom, sredstva za poslovanje (vloge) pa lahko zbirajo tudi od nečlanov. Izjemno smejo konsumne zadruga prodati tudi nečlanom presežek blaga, ki nima več rednega odjema (ker je pokvarjeno ali ni več v modi ali slično), vendar samo na debelo ali pa določene dni po inventuri ali pa brez tega, če je blago izloženo kvarjenju. Vsak tak primer pa mora biti prijavljen davčnemu oblastvu, ki bo izvršilo pregled in odobrilo ter odredilo čas trajanja take prodaje. Prav tako smejo produktivne zadruga zaradi kontinuitete dela in da obdrže stranke, nabavljati blago tudi od nečlanov, toda le tedaj, kadar člani zaradi večje sile niso v stanju, da zadrugo oskrbijo s potrebnim blagom (tako sme na primer mlekarica zadruga prodajati tudi blago, nabavljeno od nečlanov, če je živina zadrugnikov obolela ali pa če zadrugniki zaradi poplave niso v stanju, da dostavijo mleko).

Točenje in prodaja alkoholnih pijač na drobno v konsumnih in nabavljajnih zadrugah je prepovedano. Vinogradniške zadruga smejo prodajati svoje proizvode tudi na drobno pod pogojem, da ne prodajajo nobenih drugih živil in da ne vrše točenja v kavarnah, gostilnah ali okrepčevalnicah (bifejih).

Luksuzno blago, ki ga imajo zadruga na skladišču, se lahko proda še do konca tekočega leta. Po preteku tega roka pa bodo morale zadruga, ki nadalje trgujejo z luksuznim blagom, naknadno

za leto 1934. plačati davke. Lastna proizvodnja nabavljajnih zadrug in njihovih zvez ni podvržena davku, dokler se to blago prodaja samo članom zadrug za kritje njihovih osebnih potreb.

V «Službenih novinah» so objavljene zdaj tudi izpremembe in dopolnitve k taksnemu in pristojbinskemu pravilniku. Iz tega novega pravilnika navajamo naslednje najvažnejše določbe:

Po novem besedilu tarifne številke 34.

se plača taksa 0.50, odnosno 1 Din na račune, note, poročila in slična pisma,

ki jih trgovci in obrtniki izdajajo drug drugemu ali pa tretjim osebam o terjatvah in dobavah, ki izvirajo iz njihovega posla, ne glede na to, ali se potrjuje izplačilo ali ne, odnosno če so jih izdajatelji podpisali ali ne, nadalje na račune za oddane sobe in za potrošnje v hotelih, restavracijah, kavarnah, gostilnah in lokalih, kjer se troši jed in pijača, kakor tudi na obračune denarnih zavodov in delniških družb o poslovanju z blagom in na obračune denarnih zavodov o eskontiranju menic in zadolžnic. Taksa v višini 0.50 Din se plača na račune v znesku od 20 do 100 Din, za vse račune preko 100 Din pa znaša taksa 1 Din.

Izdajanje takih računov, not, poročil in sličnih pisem o terjatvah, dobavah in potroških je za vsakega obvezno, če znaša vsota najmanj 20 dinarjev, odnosno če sploh ni navedena vsota. Kdor ne plača te takse, se kaznuje s 50kratnim zneskom neplačane takse. Računi med glavnim obratom in podružnico niso podvrženi tej taksi in tudi ne poročila, da je menica eskontirana. Takse na račune, note, poročila in slična pisma, kakor tudi na obračune denarnih zavodov se plača z uporabo monopoliziranih taksnih uzorcev. Ti monopolizirani računi, note in ostali obrazci bodo izdani v blokih po 25 in 50 komadov in bo treba poleg takse plačati tudi stroške za izdelavo teh računov.

Takso po tej tarifni številki je treba plačati tudi na knjižice, v katere trgovci in obrtniki vpisujejo posameznim osebam blago, ki so ga odpremili, odnosno izdali. Taksa na tako knjižico znaša letno 5 Din. Pričakovati je, da se bo uporaba takih nabavljajnih knjižic zelo razširila in povečala, zlasti v primerih, kjer stranka redno kupuje v eni in isti trgovini in bi bilo sicer treba za vsak nakup preko 20 Din plačati takso v višini 0.50 odnosno 1 Din. Taksa na te knjižice se nalepi na prvi strani knjižice, kjer se mora

uničiti s tem, da se preko takse napiše ime tveške in dan lepljenja. Po preteku enega leta od dneva lepljenja takse se mora taksa obnoviti ali pa izdati nova knjižica.

Imetnikom porabljenih računov, not in poročil (to je kupcem blaga, ki so dobili te račune) bodo davčne uprave povrnilo eno četrtino plačane takse, kadar bodo predložili najmanj 100 kosov. To povračilo se bo vršilo v gotovini brez kakšne prošnje. Vrnjene račune in note bodo potem uničile finančne direkcije.

Vozninska taksa iz tarifne številke 101. se v novem zakonu razširi tudi na vozovnice, odnosno voznine pri avtobusih in tovornih avtomobilih

ter znaša taksa 15 odstotkov plačane vozovnice, odnosno voznine. Vsa avtobusna podjetja, ki se bavijo s prevozom potnikov, bodisi v krajevnem ali medkrajevnem prometu, plačajo na vsakih 100 dinarjev čiste voznine 15 Din za takso po tej tarifni številki, odnosno 3/23 od skupne vsote, dobljene s prodajo potniških vozovnic. Samoupravne ustanove, ki vršijo tak avtobusni promet, se lahko poslužijo ugodnosti pavšaliziranja takse, kakor je določeno tudi za tramvajske karte, če je tramvaj last občine. Predlog o višini letnega pavšala predlaga finančnemu ministrstvu strokovna komisija, ki mora zbrati vse potrebne podatke.

Privatna avtobusna podjetja, ki se bavijo s prevozom potnikov, morajo pravočasno predložiti svoje potniške karte na žigosanje. Taksa v višini 15 odstotkov se izračuna na ta način, da se vsota, za katero se mora plačati taksa, deli s 23 in količnik pomnoži s 3. Avtobusne potniške karte morajo biti razdeljene na tri dele, na juksto karto in kupon, ki so ločeni s perforiranjem in nosijo iste številke. Karte morajo biti vezane v bloke. Cena potniške karte mora biti natisnjena na vseh treh delih z debelimi številkami in mora biti označeno, koliko znaša vrednost karte in kakšna je vsota takse (na primer vrednost vozovnice 8.70 dinarjev, 15 odstotkov takse 1.30 Din, skupaj cena vozovnice 10 Din). Karta se izroči potniku in provedniku skupno s kuponom. Kupon služi za kontrolo nadzorstvenih organov.

Privatna in samoupravna transportna podjetja, ki vrše prevoz blaga v medkrajevnem prometu s tovornimi avtomobili proti plačilu, morajo pobrati na korist države pri vsakih 100 Din čiste voznine 15 dinarjev za državno takso.

Soteščan:

Dedinja grajskih zakladov

«Moj očim je strog in trd človek», je razlagal Milan svoji nevesti. «Vendar je čudno, zakaj je odmeril slabotni ženski tako grozovito kazen.»

Resno je premišljal, kdo je tista uboga žena in s čim se je pregrešila.

«Revica bo umrla od lakote in žeje», je bolelo mladenko. «Rada bi ji ponesla vode in košček kruha.»

«Ali nimate ključa?» je vprašal Milan oskrbnika.

«Nimam», mu je odgovoril. «Grof je zaprl ječo... Niti vrat se ne smem dotakniti...»

«Odpreti bi se dalo s silo», je namignil mladenič.

Oskrbnik ga je posvaril: «Ne ukvarjajte se s takimi načrti! Nikar se ne podajajte v nevarnost!»

Milan je poslušal starca, kateremu se je poznalo na obrazu, da prikriva nekaj, česar ne sme razodeti. Vsi trije so molčali nekaj časa.

Začulo se je peketanje konjskega kopita — nekdo je jezdil proti gradu.

«Grof prihaja!» se je prestrašil Matija. Milan in Gizela sta ugibala, kam bi se poskrila.

Ježdec je obstal pred lipo in stopil s konja. To ni bil grof Jerman! Oskrbnik se je oddahnil.

Milan se mu je približal. «Kušar, vi ste tukaj?» Spoznal je člana višjega sodišča, ki se je za dogodke na Robovju posebno zanimal. Skrivaj je zbiral podatke proti lažni dedinji, ker se javno

ni upal nastopiti. Zrtvoval je mnogo prestega časa, da bi ji čimprej dokazal sleparstvo.

«Zaradi vas sem prišel», je povedal Gizeli.

«Vaša nasprotnica je ustavila sodno postopanje. Bune je izpuščen iz ječe in predstojniku zakriškega samostana se ni zgodilo nič žalega. Preiskava o nasilni smrti Zormana je obstala na mrtvi točki...»

Milan in Gizela nista pričakovala take novice. Oba je zanimalo, zakaj je ošabnica to storila.

«Ko ste pobegnili iz samostana, je prišla na sodišče. Sklicevala se je na knezovo željo.»

«In sodišče ji je seveda ugodilo», je omenil Milan.

«Ravnati se je moralo po navodilih višjega oblastva. Plemkinja je na dvoru najbolj značilna oseba. Kdor se zameri njej, se zameri knezu. Ta resnica je znana daleč naokoli.»

«In kneginja Ana?» je strmel Milan. «Ali je udarjena s slepoto?»

«Vse ji je znano... Zapustila je dvor, ker ni mogla odsloviti nesramnice. Knez ni maral za njene opomine.»

Mladenič je stisnil pesti in siknil: «Ali ni nikogar, ki bi stopil na glavo tej strupeni kači?»

«Priatelj, to se bo zgodilo», ga je pomiril Kušar. «Zato sem prišel za teboj, da ji ostrizem» peroti. Krivica vpije po maščevanju. Njene žrtve morajo prejeti zadoščenje...»

«Uboga grofica Matilda!» je vzdihnila Gizela. «Kaj bo počela brez kneginje, kateri je bila tako zvesto služila! Najbrž je že ni več na dvoru...»

«Grofica je vredna vsega pomilovanja», je pritrdil Kušar. «Zlobnica ji je splela trnjevenec...»

Povedal jima je vso zgodbo o zastrupljenju. Milan in Gizela sta poslušala z žalostjo in s sočutjem.

«O, mati! Moja uboga mati!» je vzdihoval Milan. «Kako rad bi se vrnil ter jo tolažil.»

«Grofice ni več na Petrinjah...» mu je odkril resnico. «Grof je verjel lažnim govoricam...»

Milanu je vzelo besedo. Pozael je grofa in njegovo razburjenost. Kadar se je razsrdil, je bil hujši od zveri.

«Zadevo bi bilo obravnavalo sodišče. Toda grof je ukrenil drugače. Knez mu je dovolil, da je sam izrekel obsodbo...»

«Kakšno?» Sin je trepetal za svojo mater.

«Njena usoda do zdaj še ni nikomur znana. Odvedel jo je ponoči... Sledila mu je z zakritim obrazom...»

«Milan!» Gizela se je spomnila jetnice, katero je privedel grof Jerman pozno nekega večera ter jo zaprl v ječo, ki je vsekana v skalovje.

Mladenič se je lotil oskrbnika: «Vi morate vedeti... Grofice nedvomno dobro poznate...»

Matija se je izgovarjal: «Tema je bila... Obraz ji je bil zakrit s kopreno...»

«Kje je ključ od ječe?» Milan je bil ves zmeden. «Dajte mi sekiro, da razbijem vrata in rešim mater...»

Oskrbnik je zdrknul pred mladeniča na kolena. «Ako razbijete vrata in rešite mater, bom

Po novi tarifni številki 259.a je treba

na odobrenje za gradnjo zgradb vseh vrst
plačati posebno takso,

ki znaša do proračunske vsote 50.000 Din 0.5 odstotka, pri proračunskih vsotah preko 50.000 do 200.000 Din 1 odstotek in pri proračunskih vsotah preko 200.000 Din 1.5 odstotka. To takso pobirajo v gotovini oblastva, ki izdajajo gradbena dovoljenja. Taksa se mora plačati tudi za gradnje pridobitnega značaja v vaseh in vaške zgradbe z več kakor enim nadstropjem kakor tudi za občinske zgradbe in privatne zgradbe za javno uporabo in naposled še za gradbena dela, pri katerih se menjajo konstruktivni deli, zunanost ali velikost zgradbe, odnosno namen zgradbe. Nova taksa za gradbena dovoljenja se mora plačati v gotovini pred izdajo gradbenega dovoljenja. Oblastvo, ki izdaja gradbeno dovoljenje, mora takso s posebnim aktom poslati davčni upravi. V aktu mora biti označeno, za katero zgradbo se ima izdati dovoljenje, koliko znaša gradbeni proračun in koliko znesek takse. Gradbeno dovoljenje se sme izdati šele tedaj, ko dobi oblastvo, ki izda gradbeno dovoljenje, vrnjen akt od davčne uprave.

DOPISI

GORENJI LOGATEC. Dne 11. marca je uprizoril Sokol burko «Svetnika» z nepričakovanim uspehom. Zlasti so ugajali brat Milan Urbas v glavni vlogi sodnega svetnika Zakotnika, dalje sestra Mica Gostiševa v vlogi plesalke Ivce in brat Janez Oblak v vlogi Ovčjaka. Igra je bila dobro naštudirana in je bilo številno občinstvo z njo zadovoljno. V kratkem priredi Sokol dramo «Vest». — Železniški vozniki red se bo kmalu izpremenil in prosimo zato odločilne činitelje, da se na pristojnih mestih zavzamejo za prepotrebno uvedbo enega dopoldanskega vlaka proti Ljubljani in enega ponočnega vlaka iz Ljubljane.

JEŠENCI. (Smrtna kosa.) Nedavno so mnogoštevilni prijatelji in znanci spremili k zadnjemu počitku na framsko okoliško pokopališče vdovo go. Marijo Jekičevo, rojeno Kacovo, ki ji je šele pred osmimi meseci umrl mož. Pokojnica je opravljala hudo službo v tovarni podjetja Doktor & drug v Mariboru. Pri tem si je nakopala hudo bolezen, ki jo je spravila pod grudo v naj-

lepši dobi 33 let. Iskrena hvala delavskemu društvu za venec, ki ji ga je podarilo za zadnjo pot. Najlepša hvala za vse podpore, ki so jih prejeli preostali za pokojnico. Prav tako hvala govorniku g. Lazarju, ki se je poslovil ob grobu in na domu z ganljivimi besedami od pokojnice, s katero je legla v grob dobra in vzorna žena. Za njo žalujejo starši, bratje, sestre in edina hčerka, ki šteje šele štiri leta. Bodi ohranjen pokojnici blag spomin, preostalim naše sožalje!

KLADJE. Pred dobrim letom smo ustanovili gasilno društvo na Trebiji. Ob ustanovitvi tega prepotrebne društva si nismo mislili, da bi se dobili razdiralci, ki bi zaradi strankarskih zaslepljenosti ovirali naše koristno delo. Res, kamor se punktaši vgnezdijo, nastane zgaga. — Snega smo imeli več kakor dovolj Marsikomu je zmanjkalo drv in stelje, ker se ni bil zadosti založil na jesen. Letos je napravil zajec veliko škodo v sadovnjakih vseh onih, ki niso zadosti zavarovali drevesc. — Pred tedni je vzela smrt g. Marijo Klemenčičevo, preužitkarico v Kladju. Rajnka je bila dobra žena. Štela je 74 let. Blag ji spomin! — Na koncu še kratek poziv: Fantje, le vsi v gasilno društvo, ki ga krepko podpirajmo! — Pa še eno: Kdor še ni naročen na «Domovino», naj si jo zdaj naroči! Brez nje ne bi smela biti nobena hiša!

LJUTOMER. Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva je imela v nedeljo 25. marca v tem letu že drugi tečaj o pravilnem sajenju, obrezovanju in negovanju dreves. Prvi tečaj se je vršil v Strigovi 11. marca ob ogromni udeležbi. Oba tečaja je vodil naš priznani drevesničar gosp. Štampar. Zadnji tečaj je bil na vrtu ge. Stajnke v Ljutomeru ob prav lepi udeležbi. V debato so pridno posegali mladi absolventi raznih kmetijskih šol, kakor gg. Fijan, Stajnko, Rajh in drugi. Naša podružnica ima letos že 111 članov. V nedeljo 8. t. m. priredi v gostilni Resnik-Zavratnik ob 18. uri tombolo, da si rabavi še tretjo škropilnico in drugo orodje. Pridite, ker so dobitki praktični in lepi!

ROGAŠKA SLATINA. Tukajšnje pevsko in prosvetno društvo «Sloga» se je ustanovilo leta 1924. Pod takratnim predsedstvom g. Alojza Murišča je s sodelovanjem bivšega zdraviliškega uradnika g. Franja Novaka, gg. Antona Reiherja, Antona Boha, Alberta in Antona Weilgunijev in trgovskega sotrudnika g. Stanka Šentjurca jelo gojiti petje, ki ga je vodil požrtvovalni trgovec g. Viktor Čonč. Že nekaj mesecev po ustanovitvi

moral jaz umreti...» je govoril s trepetajočim glasom. «V vaših rokah je moje življenje...»

Starček se mu je zasmilil. Vedel je, da govori resnico, zakaj pred grofom mu ne pomaga noben izgovor. Toda, ali naj priznase njemu in žrtvuje mater? Taka odločitev bi nasprotovala zdravemu razumu.

Matija je uganil njegove misli. Svetoval mu je, naj izbere drugo pot do jetnice. «V pečini nad jezerom je okno, zamreženo z železjem, ki se lahko odstrani», mu je izdal vhod v grajsko ječo. «Plezanje na pečino je sicer nevarno, a izvedljivo. Nocoj vam bo svetila luna... Grofica vas bo čakala ob oknu...»

«Kako pa veste?» je iznenadilo rešilca.

«Vem. Nekdo jo bo obvestil...»

«Kdo?» je bil radoveden.

«Tisti, ki ji donaša hrano skozi zidno razpoko... A molčite! Dovolj sem vam povedal.»

«Tedaj na delo!» Milan in njegov prijatelj Kušar sta se urno odpravila v dolino. Gizela ju je izročila božjemu varstvu.

23.

Pečina, na katero so davni predniki postavili gradič, je segala v globino jezera. Iz razpok je rasel bršljan in drugo grmovje. Zgoraj pod vrhom, tam, kjer ni bilo več zelenja, se je črnila temna pika — okno v grajsko ječo. Bistro oko ga je podnevi lahko opazilo.

Jetnica Matilda je stala ob oknu, odkoder se ni videlo na jezero. Čula je šumenje vode in udarjanje vesla, znamenje nepričakovane rešitve.

«Kdo prihaja s čolnom?» se je vpraševala. «Nekdo jo bo rešil...» Samo toliko ji je bilo sporočeno.

Zakaj je bil stari Matija tako površen, ko ji je oznanil veselo novico. Rekel ji ni drugega nego: «Rešilec prihaja... Čakajte pripravljeni ob oknu...»

Naj li verjame: Stari Matija je mož, ki nikdar ne laže. On je ne vara, nanj se lahko mirno zanese.

Ali bi sprejela ponujeno rešitev? Varalo jo je življenje ter ji vrnilo sovraštvo za ljubezen. Njeno srce je mrtvo, umoril ga je oni, kateremu ga je posvetila v prvi mladosti. On je izpremenil njeno življenje v razvaline...

In vendar noče še umreti. Zaradi Milana, edinega človeka na svetu, ki jo še ljubi. Milan bo obračunal z vsemi, ki ji delajo krivico. Zaradi onih, ki bodo morali spoznati svojo zaslepljenost.

Začula je plezanje po pečini. «Ali ni morda Milan?» se je vzradostila. Srce ji je nemirno utripalo.

Nekdo jo je poklical. Matilda ga ni poznala, zato se ni oglasila.

«Hitro, milostiva!» je šepetal neznanec. «Milan vas pričakuje...»

«Tukaj sem», se je odzvala, ko je imenoval njenega sina.

Ali ste si kdaj ustvarili sliko o velikanski količini perila, ki ga mora gospodinja v štirih desetletjih oprati za svojo družino? Aliste že kdaj pomislili, koliko neskončnih ur se je morala sklanjati nad pralnim čebrom in menci in otepati perilo?

Moderni ženi se dandanes ni več treba ubijati s perilom. Zakaj dandanes pere Schichtov Radion sam.

Ne muči se!
Uzemi SCHICHTOV
RADION

«Ali ste pripravljeni?» Brž je izluščil iz okna železno omrežje, podal grofici roko ter jo potegnil iz celice. Postavil jo je na rob pečine tako, da je gledala v skalovje. Skrbno jo je držal za roko, zakaj pod njima je zevala strašna globočina.

Potem jo je zadel na hrbet ter ji velel, naj se ga tesno oklene. «Pa mižite,» ji je naročil, «da se vam ne bo zvrtilo.»

Kušar se je oprijel vrvi, katero je privezal za steno, in zdrknil v globino. Stopil je v čoln in

je pevovodja g. Viktor Čonč spravil moški zbor na tako stopnjo, da je moglo društvo v mesecu septembru leta 1924. nastopiti s prvim društvenim koncertom, ki je nad vse pričakovanje uspel. Leta 1925. je začel bolehati soustanovitelj in delavni pevovodja g. Viktor Čonč, a je vendar še nadalje z vso vmeno vodil zbor z namenom, da spet stopi pred občinstvo s koncertom, a žal se njegova volja ni izpolnila. G. Čonč je moral zapustiti svoj ljubljani moški zbor ter iskati zdravniške pomoči, ki je pa žal ni mogel več dobiti. Meseca septembra leta 1925. se je za vedno preselil tja, kamor mu bomo vsi sledili. Ob desetletnici obstoja društva nam je dolžnost, da se spomnimo prvega in izredno delavnega pevovodje Viktorja Čonča. Po smrti pevovodje Čonča je društvo nadaljevalo pevske vaje s pomočjo pomožnih pevovodij, kajti stalnega pevovodje ni bilo mogoče dobiti. V letu 1926. si je društvo ustanovilo dramski in tamburaški odsek. Dramski odsek je vodil zelo delavni član g. Anton Reiher, a tamburaški je poučeval g. Matevž Zertek. Na žalost moramo ugotoviti, da sta oba odseka morala delovanje ustaviti, ker je bil predsednik dramskega odseka g. Anton Reiher premeščen, a vodja tamburaškega odseka g. Zertek je moral svoje pohvalno delo zaključiti zaradi nekih nasprotstev v društvenem odboru. V istem letu je zabeležila društvena kronika tudi izgubo mnogih požrtvovalnih članov delno zaradi premestitve, delno pa zaradi nastopa vojaške službe, a nadomestila zanje ni bilo. Društvo si je moralo pridobiti novih članov, ker bi se sicer moralo raziti. V letu 1929. je društvo proslavilo petletnico obstoja z lepo uspelim koncertom v zdraviliški dvorani. Pri omenjeni proslavi so sodelovala tudi pevska društva iz Trbovelj, iz Litije, z Ježice pri Ljubljani in iz Celja. Da je omenjena proslava uspela nad pričakovanje, gre edina zahvala gosp. Franju Novaku, ki je vodil takrat tajniške posle v društvu. V letu 1932. je bilo društvo primorano ustaviti nadaljnje delovanje zaradi pomanjkanja izvršujočih članov in bi društveno delovanje še nadalje počivalo, ako se gg. Muršiču in Novaku ne bi posrečilo pridobiti nekaj okoliških kmečkih fantov v dopolnitev. Zdaj šteje društvo spet okoli 30 izvršujočih članov pod vodstvom neumornega pevovodje, banovinskega zdravnika g. dr. Karla Brabca, ki mu želimo kar največ uspeha. V mesecu februarju letos je društvo pridobilo tudi agilnega, v Rogaško Slatino premeščenega učitelja

g. Albina Podjavorška, ki uporablja skoro ves svoj prosti čas za vzgojo novega pevskega naraščaja. Dne 28. februarja letos je imelo društvo redni občni zbor, ki so se ga udeležili vsi izvršujoči člani. Po končanem običajnem dnevnem redu je g. Podjavoršek postavil predlog, naj bi se pevsko in prosvetno društvo «Sloga» preosnovalo v Društvo kmečkih fantov in deklet. Predlog g. Podjavorška je bil soglasno sprejet ter se je takoj sestavil pripravljalni odbor, ki mu je dana naloga, da izvrši vse potrebne priprave za izreden občni zbor.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU. Pred tedni smo imeli pri nas v šoli zdravstveno predavanje s predvajanjem filmov «Dveh bratov», ki ga je priredilo Društvo kmečkih fantov in deklet s pomočjo Zdravstvenega doma iz Maribora, ki je dal na razpolago aparaturu. Film je vzbudil pri nas mnogo zanimanja, tako da je bila dvorana nabito polna, pa tudi z vsebino smo bili zelo zadovoljni. Želimo, da bi se slična predvajanja še v bodoče večkrat vršila.

GOSPODARSTVO

Uspeh vinskega sejma in razstava v Ljutomeru

Podružnica Vinarskega in sadjarskega društva v Ljutomeru je priredila, kakor smo že poročali, 20. marca v hotelu g. Resnika vinsko razstavo in sejem. Razstava je bila dobro obiskana, kajti že pri otvoritvi je bilo zbranih nad 100 posetnikov. Ob otvoritvi je predsednik g. Friderik Zemljič pozdravil navzočne, posebno zastopnike oblastev in strokovnjake. V imenu mestne občine pa je izrekel pozdrave tudi občinski predsednik g. Zmavec ter želel obilo uspeha.

Po otvoritvi se je začela pokašnja vina, ki je trajala do 20. ure. Ze do 10. ure dopoldne je bilo sklenjenih več kupčij. V celoti se računa, da je bilo prodano kakih 300 hl vina, kar je zelo malo nasproti lanskemu vinskega razstavi. Kupovali so največ domačini. Tujincev je bilo več na sejmu, a zaradi težav pri izvozu so vse kupčije ostale vezane na pogoj, da se dobi tozadevno uvozno dovoljenje. Kmečka vina, čeprav so dobra, so vendar cenejša. Prodajalo se je novo vino od 4-50 Din navzgor, staro vino pa od 5-25 do 9-50 Din.

Razstavljenih je bilo 186 vzorcev vina, mešanih in sortiranih in raznih letnikov iz ljutomersko-oromoškega, gornjeradgonaškega in štrigovskega vinarskega okoliša. Odlikovala so se sortna vina, zlasti muškati damascenec, muškati silvanec, dišeči traminec, renski rizling in beli burgundec. Nekateri vzorci vina so že popoldne zmanjkali.

Vino je že prejšnji dan ocenila komisija Vsako razstavljeno vino je dobilo svojo točko strogo po ocenjevalnih predpisih. Najboljši oceni sta dobili dve vrsti.

Razstava je pokazala, da je Ljutomerčan vreden svojega svetovnega slovesa in da je taka reklamna prireditev potrebna vsako leto, da nudi bližnjim in daljnim zanimancem veliko izbiro vina za pokušnjo in v nakup.

Zeleti bi bilo, da tako prireditev podpira vlada in druge ustanove. Zato je obžalovati, da je kmetijsko ministrstvo sporočilo, da ne more dodeliti podpore. Nakazali so pa podporo Udruženje trgovcev iz Ljutomera, sreski kmetijski odbor iz Ptuja in tvornica za dušik v Rušah, nekatere druge ustanove pa so jo obljubile.

Vsem, ki so na katerikoli način pripomogli, da sta vinski sejem in razstava tako lepo uspela, se odbor podružnice najlepše zahvaljuje.

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Zadnji konjski in goveji sejem v Ptuju je bil srednje obiskan. Povprečne cene za kilogram žive teže so bile nastopne: krave 1,75 do 3,50, telice 3,25 do 4, volji 3 do 4, biki 3 do 4. Konji so bili po kakovosti od 1300 do 3250 Din. Svinjski sejem je bil, kar se dogona tiče, prav dobro založen, kupčija pa je bila srednja. Povprečne cene so bile: pršutarji 6 do 7, pol debele svinje 7 do 8 Din za kilogram žive teže, mrtve teže pa 9 Din. Prasci, 6 do 12 tednov stari, so se prodajali po kakovosti od 100 do 175 Din za rilec.

Sejmi

9. aprila: Krka, Ig, Ribnica, Jagnjenci pri Vačah, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Sv. Mohor pri Podčetrtku, Rogatec, Vojnik;
10. aprila: Metlika, Bušeca vas, Turnišče, Tišina;
11. aprila: Vransko, Sv. Peter pod Svetimi gorami, Razkrižje pri Ljutomeru;
12. aprila: Pricerkev (Struge), St. Jernej, Ljutomer

odložil breme. Milan in njegova mati sta se našla v tesnem objemu.

Rešilec je prijel za veslo in obrnil čolnič proti bregu. Milan je sedel ob materi ter ji pravil, kako je ušel grozoviti smrti v roparskem brlogu. Na gradu ob jezeru je našel svojo zaročenko. Tu ga je iznenadil Kušar, njegov prijatelj, ter ga seznanil z njeno usodo.

«Tedad ti je znano, česa so me obdolžili...» je izrekla grofica z otožnim glasom. «Najrajši bi se pogreznila v valove jezera, toda zaradi tebe hočem živeti, ker sem prepričana, da boš posvetil z lučjo resnice v njeno hudobnost.»

Mladenč je podprl njene nade z novimi nerti. Povabil jo je s seboj v tujino, kjer bodo združili svoje moči v skupno delovanje, da razkrijejo laž in sleparstvo.

Grofica je odklonila njegovo vabilo. Odločila se je, da poišče kneginjo Ano, s katero bosta delili žalostno usodo. Vrnila se bo, čim napočijo boljše časi.

Čolnič se je prizibal k obrežju. Hitro so izstopili in odšli navzgor proti gradu. Oskrbnik jim je odprl skrito sobico, kjer so se zbrali k posvetovanju. Tu so sklenili zaročito proti lažni dedinji grajskih zakladov.

Oskrbniku Matiji so prigovarjali, naj pobegne z njimi v tujino. Izgovarjal pa se je, da je star in bolehen ter ne bo bitti nikomur v nadlego. «Grofa se ne bojim», je trdil. «Vrat se ni nihče dotaknil. Nisem kriv tega, kar se je godilo pnoči nad jezerom.»

A na tistem ga je skrbelo. Večkrat je pogledal skozi okno na dvorišče. Ako bi sedajle prijezdil grof, tedaj bi završalo. Napadel bi jih z orožjem.

Tudi Milanu in njegovemu prijatelju so se vrivale enake misli. Zavedala pa sta se, da ju grof ne more premagati. Vendar je bolje, ako odidejo brez prerekanja. Grofu bo najhuje, ker ne bo vedel, kam naj bi se obrnil. Noč bo zabrisala za njimi vsako sled; preden se bo zdanilo, bodo že daleč za gorami.

Hitro so naročili voz ter se odpeljali. Luna je zlezla za gore; temna noč jih je sprejela v svoje varstvo.

24.

Oskrbnik Matija je hodil klavirno po dvorišču. Pričakoval je svojega gospodarja. Vedel je, da mu bo prva pot držala v ječo, ki jo bo našel prazno. Porasli obraz se mu bo strahovito naježil.

Kakor je domneval, tako se je zgodilo. Pred grajskimi vrati se je ustavil jezdec in potkal z močnim udarcem. Matija je s tresočo se roko odprl vrata.

«Pojdiva!» Grof je vzel iz žepa ključ od ječe. «Ali je kaj novega?» ga je vprašal med potjo.

«V redu, grofovska milost!» je odgovoril starec.

Grof je odklenil in stopil v ječo. Njegov pogled se je zapičil naposled v oskrbnika.

«Kje je jetnica?» je zagrmlelo vprašanje.

Matija je ostal pred vrati. «Jetnica?» se je namišljeno začudil

«Kdo je bil tukaj?» je vzblesnel v strahoviti jezi.

«Zakaj?» se je tresel starec.

«Jetnice ni več...» Udaril je z nogo ob tla in zatulil: «Nekdo jo je odvedel...»

«Ni mogoče, grofovska milost. Vrata so bila zaprta... Nihče se ni dotaknil zapahov...»

«Komu si izdal njeno bivališče?» je kričal ko obseden.

«Nikogar ni bilo tukaj...» Starec je tajil na vse pretege.

«Govori, kdo je odprl ječo. Ali pa boš takoj izdihnil...» — Zgrabil ga je spredaj za vrat, da je komaj dihal.

«Milost! Nikogar nisem videl», se je zvijal v krempljih svojega gospodarja.

Grof je nekoliko odnehal. Ne iz usmiljenja, marveč zato, da bi starec kaj izbleknil. «S kom si bil v zvezi? Kam je pobegnila jetnica, izročena tvojemu varstvu?» Tudi beseda mu je bila mehekša.

Matija je padel na kolena. «Nikdar vam nisem dal povoda dvomiti o moji zvestobi. In tak, kakršen sem, bom ostal do poslednjega dihljaja...»

«Pravičnik greši sedemkrat na dan», je zbodel bednega starca. «Pozabil si, da si moj služabnik. Pred menoj si izgubil vso veljavo...»

Oskrbnika so obile solze.

«Krivdo še lahko popraviš», je dejal vablivo.

«Vrni mi jetnico...»

(Dalje prihodnjič.)

13. aprila: Dolenja vas pri Ribnici in Loka pri Zuzmu;
14. aprila: St. Rupert.

Vrednost denarja

Na borzah smo dobili zadnje dni v devizah (prišteti se mora premija 28.50 odstotka):
1 holandski goldinar za 23.13 do 23.24 Din;
1 nemško marko za 13.60 do 13.70 Din;
1 funt šterling za 176.08 do 177.63 Din;
1 ameriški dolar za 34.05 do 34.33 Din;
100 francoskih frankov za 142.23 do 143.09 Din;
100 italijanskih lir za 294.63 do 297.03 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 310 do 314 Din.
Avstrijski šiling se je dobil v zasebnem kliringu za 9.10 do 9.20 Din.

Kratke vesti

— Živinorejski tečaj priredi banovinska kmetijska šola na Grmu pri Novem mestu v ponedeljek 9. t. m. od 8. do 17. Na tečaju se bo razpravljalo o krmljenju živine, o boleznih in zdravljenju živine, o snagi pri živini in o ocenjevanju živine. Vabimo živinorejce, da se udeležijo tečaja v čim večjem številu.

DOMAČE NOVOSTI

* Hrastniški rudniški revir ministru dr. Kramerju. Ob lepi udeležbi je bil nedavno v Dolinškovi gostilni v Hrastniku občni zbor občinske organizacije JNS za Hrastnik-Dol. Iz poročil odbora je bilo razvidno živahno delovanje organizacije, ki je imela v preteklem letu tudi zadovoljive uspehe s svojimi posredovanji. Z majhnimi izpremembami je bil izvoljen spet stari odbor s predsednikom g. Ferdinandom Rošem. Zborovalci so s posebnim zanimanjem sledili govoru poslanca gospoda dr. Rapeta, ki vedno rad prihiti med rudarje. Soglasno je občni zbor sprejel naslednjo resolucijo: Občni zbor občinske organizacije JNS za Hrastnik-Dol izreka svoje popolno zaupanje ministru g. dr. Kramerju in s studom odklanja vse neosnovane napade narodnega poslanca Pavliča proti njemu. Nacionalno delavstvo v Hrastniku se dobro zaveda, kake neprecenljive zasluge ima minister g. dr. Kramer zanj, kakor tudi dejstva, da je bil g. minister vedno najboljši zagovornik vse-

ga laškega sreza. Za ves srez skrajno škodljivo delovanje poslanca Pavliča odločno odklanjamo z izjavo, da hočemo zvesto slediti delu ministra g. dr. Kramerja, od njega pa pričakujemo, da bo tudi v bodoče vse svoje sile zastavil za blaginjo našega delavstva.

Prehodna dekliška doba je med 12. in 17. letom. To je doba, ko mora imeti vsaka mladenka močno in zdravo kri, močne in zdrave živce, izvrsten tek. To daje «Energina» za jačanje krvi, živcev in teka. «Energina» se dobiva v lekarnah. 1 originalna steklenica pol litra Din 33.—.

* Napredovanje generala Cukaveca v divizijskega generala. Iz Beograda poročajo, da je z ukazom Nj. Vel. kralja napredoval v čin divizijskega generala vršilec dolžnosti komandanta dravske divizije, generalnoštabni brigadni general g. Vladimir Cukavec. Odličnemu vojaškemu strokovnjaku Cukavcu, ki je prišel na sedanje službeno mesto 10. decembra 1932., k napredovanju iskreno čestitamo!

* Iz Zveze kulturnih društev v Mariboru. Nove knjižnice (potujoče) je ustanovila zveza od zadnjega poročila dalje: v Križevcih pri Ljutomeru, v Pivoli, pri Sv. Štefanu pri Šmarju, v Zamostju, v Šalovcih, v Tinjah in v Braslovčah. V letošnjem poslovnem letu je ustanovila zveza 14 novih potujočih knjižnic, ki so njena last, ter ima danes na ozemlju bivše mariborske oblasti, predvsem v obmejnih krajih, 82 potujočih knjižnic. Zamenjanih je bilo v istem času 9 knjižnic, od teh v zadnjih dveh mesecih v Venčesu na Pohorju, pri Sv. Roku ob Soči in v Škalah. Pripravlja se ustanovitev še nadaljnjih 10 potujočih knjižnic v letošnjem letu. Zadevne želje iz raznih krajev, kjer bi si knjižnice želeli, naj krajevni činitelji prijavijo na naslov zveze, da se bodo vzele v poštev za kasnejšo dobo. — Občni zbor ZKD se bo v smislu sklepa odbora seje vršil v nedeljo 29. t. m. ob 10. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru. Podrobnosti bodo sporočene po okrožnicah vsem društvom. Pripravlja se preosnova celotnega ustroja zveze v smeri poglobitve dela na raznih popriščih. — Vse članice prosimo, da nujno izvrše svojo dolžnost (kolikor tega doslej niso storile) glede poravnania članarine za leto 1934, morebitnih zaostankov od poprej, pa tudi glede izpolnitve in doposljanja listin za statistične podatke o delu v letu 1933. Zveza mora zaradi poročil odbora na

Proti kašlju

KRESIVAL

BAYER

Vzeto Vam bo vse veselje potovanja, če na istem trpite vsled kašlja. Kašelj in bronhijalni katar lahko in hitro zdravite z uporabo **KRESIVALA**.

KRESIVAL bistveno cenejši. Sedaj samo Din 32.— po steklenici.

občnem zboru imeti čimprej vse urejeno. — Predsedništvo.

* Smrt uglednega narodnega šolnika. V ljubljanski bolnišnici je umrl g. Alojzij Berce, upravitelj narodne šole pri Sv. Jakobu ob Savi, ki je pribežal v Jugoslavijo takoj ob prihodu Italijanov na njegovo rodno grudo. Rodil se je leta 1896. v Dornbergu na Goriškem. Pokojnik je dovršil učiteljsko službo v Gorici, kjer je maturiral leta 1915. tik pred italijansko vojno napovedjo. Namesto v učiteljsko službo je šel na vojno, kjer je bil ranjen in so mu stisnili prsni koš, da ni nikdar več popolnoma ozdravel. V aprilu leta 1919. je nastopil

RICHARD VOSS
22

DVA ČLOVEKA

V samostanu je bil po svoji ponižnosti poslednjemu bratu enak. Toda še zmeraj je služil z gospodovalnim obrazom. Zato je tem bolj sklanjal glavo, ki je kazala tako ponosen obraz. Nadzoroval je dela na poljih in travnikih, v vinogradih in gorskih gozdovih; obiskoval je siromašne in tolažbe potrebne v najvišjih samotah, bedel je pri bolnih in umirajočih, ki jih je po smrti sam oblačil in polagal v rakev. Šel bi bil od hiše do hiše, od kože do kože, da bi nabiral milostino, da bi beračil — če bi mu bilo ukazano.

Pri vseh teh ponižnih opravilih pa se je trudil, da bi izpremenil svoj trdi glas v tihega in mehkega ter da bi dal svojemu ostremu pogledu milobo. Če je čutil, da se mu je poizkus ponesrečil, je podvojil svoje napore, da bi samega sebe premagal.

Preizkušnja je bila, če je šel skozi Vahrn, da ni pogledal ne na desno ne na levo. Prestal jo je. Preizkušnja je bila, če je bral v kapeli grobnice ennskega gradu zadušnico za rajnim najstarejšim in edinim sinom. Tudi to je prestal. Neki drugi izkušnji pa bi bil skoraj podlegel.

Nekega dne, ko je stopil iz kapele, se je splazil stari Florijan k njemu, ujeti je hotel njegovo roko, poljubiti je hotel roko prečastitemu, toda ta ga je rezko odbil.

Med solzami je šepnil zvesti:

«Ali nočeš več videti svojega plavca, prečastiti gospod? Še zmeraj živi in milestni kruhek mu dajem, skrbim zanj, kakor bi bil sam mladi gospod Rok. Zdaj pa gre z njim h kraju. Saj obiskujete umirajoče ljudi, usmilit se torej še umirajoče živali. Vaš stari plavec je! Gotovo vas bo spet spoznal. Kdor vas je kdaj poznal, vas ne pozabi več. Pojdite z menoj k svojemu plavcu, dragi mladi gospod, prečastiti gospod.»

«Ne morem iti s teboj. Toda hvala ti, ti, najzvestejši med zvestimi.»

Duhovnikov glas je drhtel.

Tudi drugič ga je spet obšla izkušnja... Bil je na grajskih tleh in prišel je prav tedaj, ko bi bili morali posekati eno izmed najstarejših in najlepših kostanjevih dreves. Zakaj grof Ennski je nujno potreboval denar in je prepovedal prodati drevesa Juditi Platterjevi. Ob pogledu na moše, ki so udarjali s sekirami po orjaških drevesih, je menih izgubil vso moč nad samim seboj. Skočil je tja, da bi drevo zavaroval z lastnim telesom. Sekiro je hotel iztrgati delavcem in jih z njo napasti. Ljudje ga niso poznali in so se začeli bežno zadirati, kaj briga drevo farja. Naj se briga za dušo. To je njegovo opravilo.

«To je moje opravilo», je rekel pater Pavel za njimi in stopil nazaj. Šel je stran in pustil je, da so drevo posekali. Umaknil se je s poti, skril je obraz med dlani in grenko zajokal.

Bogata dežela je bila vsa polna poletnih krasot. Sadno drevje je moralo dobiti opore, da se ni polomilo pod svojim bremenom; trte so obljubljale imenitno trgatav; turšica je štrlela kvišku kakor gozd in iz njenih sočno zelenih listov so se svetlikali svetli štorži z zlatimi cvetnimi lasuljami. Tako je bilo povsod obilo človeškega upanja in zemeljske lepote, rasti in nebeškega blagoslova.

Najbohotnejše in najpestreje se je bahalo poletje na vrtu v Novi Štifti, prav tako, kakor bi si bil dobri duh vse pokrajine izbral ta kraj za svoje bivališče. Samo v Platterjevi domačiji je imel samostanski raj tekmeča. Nanjo je spominjala obilica cvetja duhovnega gospoda, ki je gledal skozi okno svoje celice podse, dostikrat do polnoči. Levkoje in fuksije, zvončnice in mak, vse se je bohotno mešalo; dolgi hodniki so bili obrasli z višnjevimi in rožastimi ostrožnikom; drugi z brezmejnimi vrstami krasnih dalij ali pa visokih hortenzij. Bila so cela polja nageljnov, verben in cinij. Prava utrdba pisanih ovijalk in žareče cvetje španske kreše je ovijalo zidove in žive meje. Vrt samostana v Novi Štifti je bil prav tako imeniten kakor vrt velike graščine s senčnimi hodniki, vodometi in kamenitimi kipi iz časov baroka. Vzdušje ob poti so rasle oranže in druge rastline vročih dežel in zvečer so širile soparno prijetne vonjave, ki so bile opojne kakor kadilo.

Po teh lepih cvetnih poljanah so hodili v branje in premišljanje zatopljeni pobožni možje ter

službo v Zaloščah tik Dornberga, a že v novembu istega leta je prišel v Jugoslavijo, ker tam ni mogel gledati trpljenja rojakov. Nastopil je učiteljsko službo v konjiškem srezu in kmalu je postal stalni upravitelj v Spitaliču. Tu je razvil najzibavnejše narodno delo in si ustvaril lastni dom s svojo izvoljenko učiteljico Katjo Prevnikovo iz Črnomlja. Pokojnik je bil neomajen nacionalist. Že v Spitaliču je ustanovil Škola, kateremu je bil starosta do svojega odhoda k Sv. Jakobu ob Savi, kjer je bil delaven prosvetar domači sokolski četi. Pogreb je pričal, da je bil pokojnik zelo priljubljen pri svojih domačinih in v učiteljskih vrstah. Časte mu spomin!

*** Smrt narodnega moža.** V Mariboru je umrl posestnik in upokojeni inšpektor finanč. kontrole g. Ivan Kōst, star 59 let. Pokojnik je bil znana mariborska oseba. Za svoje zasluge je bil odlikovan z redom sv. Save. Pridobil si je velik krog prijateljev in znancev, ki ga bodo zelo pogrešali. Najhuje pa je njegova smrt zadela rodino, ki je izgubila z njim nenadomestljivega očeta. Bodi mu ohranjen časten spomin, žalujočim preostalom naše iskreno sožalje!

*** Umeščenje novega stolnega prošta v Ljubljani.** Na veliki ponedeljek dopoldne ob pol 10. je ljubljanski škof g. dr. Rožman izvršil umeščenje novega stolnega prošta gosp. Ignacija Nadraha in stolnega dekana ljubljanskega g. dr. Frančiška Kimovca. Prejšnji prošt je bil lani umrl Andrej Kalan, dosedanji stolni dekan pa sedanji prošt g. Ignacij Nadrah, na katerega mesto je stopil g. dr. Frančišek Kimovec. Umeščenje je bilo zelo slovesno.

*** Zaključek zadružne šole v Ljubljani.** Na veliki torek se je izvršil slovesen zaključek letošnjega zadružnega tečaja na državni dvorazredni trgovinski šoli v Ljubljani. Zadružna šola se je pričela 16. oktobra lani in je trajala do 27. marca letos. V šolo je stopilo 39 udeležnikov, od katerih sta dva izstopila. Udeležniki so bili iz 14 različnih srezov dravske banovine, dva sta bila s slovenskega ozemlja iz Italije, eden pa iz Avstrije. Tečajniki so dosegli naslednje učne uspehe: 5 jih je prejelo izpričevala z odličnim uspehom, 12 s prav dobrim, 13 z dobrim in 3 z zadostnim uspehom. Štirje tečajniki so dobili nezadostno oceno.

*** Bratovska skladnica v Trbovljah.** Predzadnjo nedeljo se je vršila v čakalnici zapadnega okrožja letna skupščina krajevne bratovske skladnice, katere se je od 90 izvoljenih delegatov udeležilo 77. Skupščino je vodil predsednik krajevne bra-

tovske skladnice, rudniški ravnatelj inž. g. Fran Loskot. Kot prvi je podal poročilo predsednik krajevnega nadzorstvenega odbora kopač g. Jože Suša, ki je prečital poročilo o poslovanju v letu 1933. Nadzorstveni odbor je predlagal, da se odobre računski zaključki, ki jih je prejel vsak delegat še pred skupščino, kar so zbrani delegati soglasno odobrili. Nato je skupščina soglasno sklenila podaljšati funkcijsko dobo dosedanjega nadzornega odbora za prihodnje poslovno leto. Nato je bilo prečitano poročilo šefa zdravnika protituberkuloznega dispanzerja g. dr. Prodana o delovanju te velevažne ustanove. Dosedanji uspehi so kljub hudim okolnostim zadovoljivi. Zatem so delegati delavstva stavili številne predloge, tako o prestititvi ambulance v novo bolnišnico, o kontroli vozičkov brez znamk na separaciji, o plačah in ordinacijah zdravnikov, o hranarini za primere bolezni, o uvedbi novega načina nakazovanja pokojnin upokojencem bratovskih skladnic, o zvišanju pavšala za zdravljenje zob, o posebnih službah, ki jih imajo nekateri upokojenci bratovske skladnice in naposled o nedvigljivih mezdah delavcev, ki naj bi se stekale v bodoče v bolniško blagajno. Glede zgornjih in še drugih pomembnih vprašanj je skupščina izčrpno razpravljala in se je razvil živahen razgovor. Na vse predloge delavskih delegatov je predsednik g. inž. Loskot podal vsestranska pojasnila, ki so delavske zastopnike po večini zadovoljili.

Pri izmučenosti in onemoglosti vsega telesa pri starejših osebah.

Izmučenim starejšim osebam toplo priporočamo: masirajte si telo s preparatom »Alga« zvečer, preden ležete spat, in zjutraj, preden vstanete. Po masaži zvečer bo vaše telo lahko, uživali boste globok spanec, ki vas odpočije in okrepi. Po masaži zjutraj ostanite še nekaj časa v postelji. Ko vstanete, bodo vaši udje gibki, hoja lahka, telo ko prerajeno, počutili se boste povsem sveži, vedri in telesno močni. »Alga« se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah. 1 steklenica Din 14.—.

*** Atentatorji obsojeni na smrt.** Pred državnim sodiščem za zaščito države v Beogradu je bila 28. marca objavljena sodba v procesu zoper Petra Oreba in tovariše, ki so kot odposlanci Paveliča in njegove družbe hoteli izvršiti v Zagrebu atentat na Nj. Vel. kralja. Po večdnevni razpravi, ki je pokazala, kako se v nekaterih sosednjih državah podpirajo in organizirajo z vednostjo državnih oblastev take zločinske akcije, je sodišče na podlagi priznanja obtožencev in doprinešenih doka-

zov spoznalo vse tri obtožence za krive po obtožbi in je obsodilo Petra Oreba, Milana Begovića in Franca Podgorelca na smrt na vešalih.

*** Požar je uničil trgovino.** Te dni je v Leskovcu pri Krškem uničil požar trgovino gosp. Vahčiča Zvonka. Nesreča je nastala, ker so se vnele saje v dimniku. Blago in pohištvo so iz hiše rešili. Na pomoč so prvi prihiteli domači gasilci, potem iz Krškega, Vidma in Velikega Podloga z motornimi brizgalnicami. Požar so omejili tako, da se ni razširil na druga poslopja.

*** Požara na Dravskem polju.** Te dni zjutraj je zgorela prazna hiša posestnika Jurija Zagorška v Rošnji. Zgoreli so tudi hlevi, kjer je bilo le nekaj slame. Na pomoč so prihiteli gasilci od Sv. Janža. Istočasno je gorelo tudi pri Sv. Marjeti, kjer je bila škoda dosti večja. V okolici Vurberga in pri Sv. Janžu so spet našli letake, s katerimi napovedujejo neznani požigalci, da bodo zgorele vse hiše, ki imajo slamnate strehe. V Rošnji so orožniki aretirali neko sumljivo osebo.

*** Požar so imeli nedavno v Račah.** Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika Jakoba Samolca z vso krmo, vozovi in orodjem.

*** Smrt Trboveljčana v hrvaškem rudniku.** Pred dnevi je v rudniku blizu Kutine v Hrvatskem Zagorju storil žalostno smrt rudniški upravitelj g. Albert Ameršek. V prepiru ga je ubil kot strojnik nameščen Italijan Marko Benedetti. Pokojni Albert Ameršek je bil trboveljski rojak in je sedaj njegova mati v Trbovljah dobila podrobnejša obvestila o strašni smrti svojega sina. Ameršek je bil v rudniku podjetja Golda zaposlen kot upravitelj in je moral kot tak nadzirati ves obrat. Ko je prišel v strojno delavnico, je našel tam strojnika Benedettija, ki je pilil neko cev. Upravitelj je strojniku dejal, naj cev namaže z oljem, da ne bo tako močno škripala. Benedetti mu je jezno odgovoril, da ga to nič ne briga, in da naj se izgubi iz delavnice. Upravitelj Ameršek je strojniku zapretil, da se njemu lahko zgodi, da bo moral zapustiti delavnico. Ko se je po teh besedah obrnil, ga je Benedetti s pilo udaril po glavi. Udarac je bil tako močan, da se je Ameršek zrušil in je na tleh ležečega razbesneli napadalec udaril še s krampom po glavi in v prsa. Hudo poškodovani Ameršek se je z največjim naporom privlekel do doma, kjer je poškodbam podlegel, še preden je prišla zdravniška pomoč. Pokojnik je štel šele 36 let. Zapustil je ženo in pet otrok, v Trbovljah pa mater. Zaradi svoje vestnosti in marljivosti je bil pri vodstvu

preživljali med njimi del svojega prostega časa samostanski učenci — eden izmed njih je bil pred leti mladi gospod Rok z Enne — vsekako samostanski učenec z docela drugačnim namenom, kakor je bil ta, ki so mu hotele te mlade duše posvetiti svoje življenje. Da mu ne bi bilo treba strmeti tem dobrim mladcem v obraz, je hodil pater Pavel zmeraj s pobešeno glavo mimo njih; njegov srepi pogled bi bil rad iskal v črtah bodočih božjih služabnikov izpremembe, ki so se na njih že kazale. Rad bi bil pohlepno iskal izpremembe v obraznih črtah. Fantje so bili dobri; včasih veseli do prešernosti in dostikrat se je zgodilo, da so iznenada umolkli. To se je zgodilo vselej, kadar je šla mimo njih visoka postava v obleki svetega Avgušтина. Umolkli so in molčali, dokler ni gospodovalna moška prikazen izginila njihovim pogledom, ki so šli za njo. Pater Pavel je vedel, da so postali veseljaki molčečni, kadar jim je prišel blizu, n strahopetno se jim je ogibal, da ne bi križal njihovih poti. Toda dosti je moral o tem premišljati:

«Zakaj umolknejo, če me le vidijo? Samo takrat so tihi, kadar pridem jaz. Zakaj samo pri meni? S čim sem znamenovan, da vzbuja pogled name strah in molk? Ali mi je na čelu zapisano, da sem slab duhovnik? Slab duhovnik in pogubljen človek. Saj sem to res!»

Zdaj bodo morali mladi ljudje, ki so se ga bali, postati njegovi učenci. V cerkveni zgodovini jih bo moral poučevati, vsak dan eno uro. Prečastiti gospod prelat mu je hotel s tem, da ga je

imenoval za učitelja, pokazati svoje zaupanje. S tem ga je hotel odlikovati. Toda pater Pavel je prosil:

«Služiti bi se rad učil. Če prevzamem učiteljevanje, bom moral ukazovati. Odrešite me torej tega.»

Dobil je v odgovor:

«Uboganje je služenje.»

Zato je ubogal.

Toda samostanski učenci so se prestrašili, ko so slišali: «Pater Pavel bo vaš učitelj.» Kako naj bo to? V dvoranah in po hodnikih je bilo dosti stikanja glav in vnetega šepetanja. S tesnobo v sreu so pričekali učenci, kdaj se bo prvič pokazal tisti, ki so se ga bali. Prišel je, stopil na oder in dolgo, zamišljeno opazoval zbrano mladino, ki ji bo moral oznanjati velikost in mogočnost katoliške cerkve v njeni zgodovini. Svojo prvo uro je začel s popisovanjem krščanskih katakomb v Rimu. Pravil je, kako je šel v globočine iz svojega samostana na Aventinu. Tik za oltarjem je bil vhod v rimsko podzemlje, kjer so bivali mrliči, legije in legije! Brez števila rimskih kirstjanov je ležalo tam v rakvah in škrlatnorjavi prsti. Simboli vere in trpljenja, ljubezni in upanja na vstajenje in večno življenje so bila znamenja na njihovih grobovih. Za to vero so umrli, legije in legije, mučeniške smrti.

Govornik je stopal s svojimi poslušalci po ozki, črni kameniti stezi, globlje in globlje! Lučca je gorela motno in plapolaje. Osvetljevala je s pošastnim odsevom stene, ki so bile grobnice, brez-

končne vrste grobnice! Časi se je ozki prostor razširil. Zaokrožil se je v jamo, ki je bila posvečena v kapelo. Tu so počivali veliki škofje cerkve; počivali so mučenci, blaženi — svetniki...

Tudi trope živih so stanoval v tem neizmerem, grozo zbujajočem grobu. Tja k mrtvecem so se zatekli pred svojimi zasledovalci, pri trohnečih mrtvecih so se skrivali; pogosto tako dolgo da so sami postali tihi stanovalci mesta mrtvecev.

Cele družine ali celi rodovi so tako živeli, tako umrli, v veri na zmagovalno cerkev.

O nekem mlademu krščanskem Rimcu je pripovedoval duhovnik svojim mladim krščanskim poslušalcem... Mladenec je izgubil v strašnem, podzemeljskem labirintu ljubico, ženo. Iskal jo je. Dolge dneve je blodil po brezkončnih cestah grobov; na glas je klical ime izgubljene; dolbel je ljubljeno ime v kamenje. Blodil je, iskal in klical je tako dolgo, da je njegova lučca ugasnila. Tako je našel svojo ljubljeno v smrti.

In pater Pavel je slikal strašno noč, ki je objela mladeniča, ko mu je lučca ugasnila. Slikal je, kako je počasi slabel, počasi umiral in kako se ga je lotila blaznost. V blaznosti je z rokami odpiral grobnice in bredel po njih, da bi do svojega poslednjega diha iskal ljubljeno; in umrl je...

Potem je povedel pripovedovalec pretresene poslušalce iz mračne groze ven na lesket dneva, ven v glorio rimskega solnca. Vodil jih je v San Paolo fuori le Mura, v Santo Mario Maggiore; vodil jo je k Svetemu Petru.

podjetja zelo čislani, cenili so ga pa tudi delavci, ker je skrbel za red v rudniku in za izboljšanje delovnih pogojev. Pokojni g. Ameršek je bil tudi vnet Sokol.

* **Ugotovitev.** Nedavno smo poročali, da je bil oddan v zapore mariborskega okrožnega sodišča Franc Črepinko, pajdaš morilca Mohorka. Da ne bo kake zamenjave oseb, ugotavljamo, da zločinec Črepinko ni istoveten z jetniškim paznikom v Mariboru g. Francem Črepinkom. Tudi ni z njim v sorodu.

* **Tatvina in požig.** Nedavno je bil izvršen vlom v trgovino Roze Uranjekove na Zgornji Polskavi. Odnegli so vlomilci za 13.000 dinarjev raznovrstnega blaga. Zdaj je zadela trgovko še druga nesreča. Zgorelo ji je gospodarsko poslopje z zalogo krme in gospodarskimi stroji. Ob času nastanka požara so videli ljudje v bližini neznanega tujca, ki se je izgubil v noč, pa sumijo, da je požig njegovo delo.

* **Nevarna vlomilska družba prijeta.** Po drznem nočnem vlamu, ki je bil izvršen v Makolah v trgovino Konzumnega društva na prav ameriški način, so orožniki začeli temeljito zasledovati vlomilce. Imeli so tudi lep uspeh. Komandir malkolske orožniške postaje je našel na šipah trgovine Konzumnega društva prstne odtiske in je šipo poslal mariborskemu daktiloskopu g. Grobinu. Ta je dognal, da so to odtiski zloglasne tatice Katice Cvrličinove. Na podlagi tega je bila Katice aretirana. Sprva je vse tajila, slednjič pa je izdala vse štiri pomagače. V teku 48 ur se je tako znašla vsa vlomilska družba pod ključem. Prijeti so bili: 32letni brezposelni ključavničarski pomočnik Stanko Frlolja, 22letni brezposelni delavec Otmar Čagran, 20letni brezposelni natakarn Ernest Škrabl in 39letni krošnjar Peter Vujičič. Pri zasliševanju so drug za drugim priznali vse svoje grehe. Priznali so vlom v Juršičevo trgovino v Makolah, kjer so odnesli za 4000 Din raznega blaga. Nadalje vlom v trgovino Konzumnega društva, odkoder so odnesli za 30.000 Din raznega blaga. Priznali so tudi oba vlom v Avšičevo trafiko v Krčevini, kjer so odnesli za 2400 Din tobaka in v Ajgnerjevo trafiko v Vrtni ulici v Mariboru, kjer jim je padlo za 1700 Din plena v roke. Ukradeno blago so vlomilci prodajali krošnjarjem v Mariboru, ki so ga razpečevali po mestu in okolici. Vlomilska tolpa je bila zelo moderno opremljena in je razpolagala z najnovejšim vlomilskim orodjem. Precej tega so detektivni našli pri njih. Imeli so pa tudi lasten

avto. Policaja je prepričana, da imajo vlomilci na vesti še več drugih zločinov. Vseh pet je izročila sodišču, kjer se bo prava preiskava šele pričela.

* **Požar na Murskem polju.** Ob praznikih je na nepojasnen način nastal požar v hlevu posestnika Franca Slane na Murskem vrhu. Iz gospodarskega poslopja je prešel ogenj tudi na hišo. Hlev je zgorel do tal, a od hiše je ostalo še zidovje. Nekaj živine so utegnili še ob pravem času rešiti, dve kravi pa so odgnali iz hleva že omamljeni in so ju morali zunaj potem dolgo polivati z vodo, da sta prišli k sebi. Zgoreli so tudi svinjski hlevi z brejo svinjo vred in pa mnogo kokoši. Tudi gospodarsko orodje je uničil ogenj. Ker je pihal v to stran močan veter, bi prav gotovo tudi sosedna poslopja postala žrtev plamena, da jih niso obvarovali vrli gasilci iz Hrastja-Mote in Slatine Radencev, ki so prihiteli z motorko. Vse priznanje tudi požrtvovalnim sosedom. Ogenj je bil skoro gotovo podtakanjen.

* **Pazite na kovance!** V Trbovljah sta bila zaplenjena kovanca po 50 Din, ki sta tako dobro ponarejena, da ju na pogled ni mogoče ločiti od pravih. Izdajal ju je le zamolkel zvenik.

Pri pokvarjenem želodeu

vzemite zvečer žličko «Magna» v polovici čaše vode. Vsi, ki imate trd in nereden stol, vzemite po vsaki jedi nožovo konico «Magna» z malo vode. «Magna» se dobiva povsod. Zavoj 4 Din. — Reg. S. Br. 4788/32.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

Ivanjkovsko pismo

Ivanjkoveci, aprila.

Te dni nas zapusti postajni načelnik g. Franc Smodiš, ki je služboval tukaj od otvoritve železnice novembra leta 1924. Zaradi bolezni, ki mu onemogoča nadaljnje službovanje pri nas, je dodeljen postaji na Pragerskem. Novi postajni načelnik je g. Franc Gerlovič, ki je prišel iz Ormoža, kjer je bil 12 let prometnik in izven službe vnet društveni delavec. Iskreno ga pozdravljamo, in to tembolj, ker smo prepričani, da bo v tukajšnjem našem javnem življenju izpolnil marsikatero vrzel.

Dne 25. februarja se je vršil dobro obiskan občni zbor naše sokolske čete. Matično društvo iz

Ormoža sta zastopala brata Pureber in Turk. V potrditev se je predložila po večini prejšnja uprava s starostom br. Lovrom Petovarjem na čelu. Le načelnštvo je na novo prevzel br. Peter Kociper, občinski delovodja, ki je že pričel s teledvadbo odraslih. Uverjeni smo, da bo delo v četi prav živahno.

Istega dne se je vršila tudi polnoštevilna odborova seja občinske organizacije JNS, na kateri so se obravnavale tekoče zadeve. Dne 4. marca pa je bil v Ivanjkovski dvorani občni zbor te organizacije ob polnoštevilni udeležbi članstva. Organizacija je štela na dan občnega zbora 167 članov. Odobrila so se poročila predsednika, tajnika in blagajnika. Izvolila se je nova uprava, in sicer za predsednika šolski upravitelj g. Rađo Bitenc, za podpredsednika predsednik občine g. Alojz Bogša, za tajnika g. Jože Bogša, za blagajnika g. Peter Bežik, za odčornike pa gg. Anton Turin, Matija Kociper, Ivan Janežič, Alojz Pihlar, Mihael Krajnc, Jurij Tomažič, Stanko Kosi, Franc Veber, Alojz Rajh, Ivan Križan, Ivan Zalar, Alojz Polajniko, Martin Omišak, Matija Lenarčič, Jožko Janžek, Ivan Antolič, Franc Zemljič, Jožko Sek, Jakob Lah, Peter Kociper, Franc Horvat, Jožko Simonič in Ferdinand Veselko, za revizorja pa Josip Vodopivec in Franc Rajh.

Potem je pa poslanec g. Lovro Petovar obširno poročal o delu v občini, o občinskem gospodarstvu in dolžnostih občine. V kratkih obrisih je očrtal tudi druge važne zadeve, ki so se v zadnjem času obravnavale v narodnem predstavništvu. Zbrano občinstvo mu je izreklo soglasno zahvalo za njegovo delo in soglasno zaupnico.

Dne 12. februarja se je vršila proračunska seja občinskega odbora. Izdatki so bili določeni na 128.514 Din. Davčna podlaga znaša 142.630 Din in občinska doklada je določena s 65 %. Trošarina na vino in mošt je 50 par pri litru, na žganje pa za litrsko stopinjo 5 Din. Določena je še taksa za mesogled od 10 do 20 Din na glavo živine po velikosti. Dne 31. marca je bila spet odborova seja, na kateri so bili napravljeni potrebni sklepi glede ljudskega dela in so bile urejene druge tekoče zadeve. Na dnevnem redu je bila tudi volitev enega člana v upravni odbor meščanske šole v Ormožu. Soglasno izvoljen je bil član uprave g. Lovro Petovar. Določena je bila stavbna komisija, ki jo sestavljajo gg. predsednikov namestnik Matija Kociper, član uprave Ivan Janežič in delovodja Peter Kociper. Določilo se je tudi občinsko

Iz dolge, tesnobne noči je vstala Kristova cerkev k zlatemu solnčnemu žaru. V marmornatih dvoranah so jo povzdignili kot zmagovalko. Plašč iz biserov je ovil njo, božansko. Njena svetlikajoča se glava je dobila trojno krono; žezlo je prejela njena gospodovalna desnica in za pručico pod nogami zemeljsko kroglo:

«Gospodovala boš — gospodovala — gospodovala!»

Strme so gledali mladeniči moža, ki jim je govoril, kakor pred njim še ni nihče govoril. Njegova lica so bila zardela, v njegovih očeh se je svetlikalo. Nekaj silnega, zmagoslavnega; nekaj gospodovalnega je žarelo iz njega nad duše, ki si jih je bil v tej uri osvojil. Kakor v jarem je uklenil nekdanji samostanski učenec v Novi Štifti duše bodočih služabnikov velike, božanske zmagovalke.

Tedaj se je zgodilo drugič, da je spoznal pater Pavel moč, ki mu je bila dana.

Spet je vrgla jesen svoj plašč iz škrlata in zlata čez tirolsko deželo. Na poljanah so poganjale poslednje cvetice tega leta, nežni podleski, kakor bi bila pomlad. Bledovijoličasti žefran je cvetel in naznanjal maj. Med rjavkastimi turščičnimi polji in rumenimi vinogradi je pobarvala mlada ajda tla z nežno rožno rdečico in vrhovi žlahtnega kostanja so postali svetlikajoči se oboki.

Ostal je zlat svet, dokler ni prišla prva slana. Potem se je zavila mati zemlja v oblačne obleke.

ki so se vlekle in valile; metala si je sive, meglene tenčice čez obraz in glavo, nadela si je demantno krono in čakala na zimsko spanje.

Pred svojega predstojnika je stopil pater Pavel: «Rad bi šel na božjo pot. Dovolite mi to, prevzvišeni gospod!»

«Če te srce žene.»

«Sili me, ne da mi miru.»

«Ali si namenjen k milostni podobi naše nebeške žene v Weissensteinu, ljubi sin?»

«H krvavečemu srcu Marijinemu bi šel, moj oče.»

«Tja te vleče tvoja koprneča duša? Saj je le neznatna kapelica. Toda to veš.»

«Samo siromašno svetišče je, vem.»

«Visoko v Dolomitih je in težavno je priti do njega.»

«Prav zato bi šel rad tja.»

«Da bi tam molil za dušo svoje matere?»

«Ne, moj oče.»

«Ne razumem te.»

«Moje matere duša je večno blažena in zato ne potrebuje več moje molitve.»

«Kako praviš to, moj sin!»

«Kako pravim, prečastiti gospod?»

«Kakor bi bila tvoja duša vsa zagrenjena.»

«Priznam, da mislim v tem trenutku na to, s čimer je cerkev dobila oblast nad mojo dušo. Takrat je bila duša dečka.»

«Priznanja smem poslušati samo pri spovedi. Nisem te slišal.»

«Pa me je slišal Gospod.»

«Kdaj misliš iti na božjo pot?»

«Dan poprej bom sporočil.»

Sporočilo pa je prišlo šele čez dosti dni. Bilo je že pozno v letu. Za soparnim jugom je prišel mrzli sever. V dolini je v curku deževalo, na gorah pa je močno snežilo.

Neko jutro na vse zgodaj se je odpravil pater Pavel na romanje h krvavečemu srcu Marijinemu. Tudi posvečeno svečo je vzal s seboj. Najrajši bi bil milosti polni božji Materi daroval srebrno srce. Kot menih pa je smel nebeški Kraljici ponuditi le lastno srce. Bilo je podobno božjemu srcu, ki je bilo z meči prebodeno. Saj je tudi krvavelo, čeprav je bilo le siromašno človeško srce...

Šel je po isti poti kakor takrat njegova mati. Čim huje je besnel divji veter okoli njega, čim gosteje ga je zavijal beli vrtinec, tem laže mu je bilo pri srcu. Globoko je dihal, kakor bi bil rešen vse zemeljske teže. Koma je hodil dalje. Vsak drugi bi se bil zgrudil, omahnil bi bil in ne bi bil več vstal. Pater Pavel pa se ni zgrudil in ni omahnil na tla. Brez obziranja je silil dalje, kakor bi moral še danes, pri tem besnem snežnem metžu, rešiti v skalni puščavi mater, ki je šla svojemu sinu na ljubo prosit Boga.

Tudi danes so ga obhajale izkušnje. Neki notranji glas je govoril k njemu, šepetal in ga vabil

Dalje prihodnjič.)

poverjeništvu Rdečega križa, sestoječe iz predsednika g. Alojza Bogše in odbornikov gg. Rada Bitenca, Martina Onišaka in Petra Kociperja.

Dne 6. marca se je pričela graditi cesta Ivanjkovec—Stanovno in je doslej 270 m dogotovljene. Dne 4. aprila se prične nadaljevanje gradnje ceste Ivanjkovec—Lahonci. Priznanje vsem odločujočim činiteljem, ki so pripomogli do gradnje in zaposlitve nezaposlenih delavcev.

Marec je bil skrajno ugoden, tako da se je dovršila rez ter se skoro končala prva kop, kar se že mnogo let ni zgodilo. Prav malo je ostalo tega dela za april. Letos so to delo vse bolj tiho vršili, ker so kleti po večini prazne. Od gostilničarjev toliko osovražena petlitrska prodaja se je sama ustavila. Kdor vino še ima, čaka rajši takega kupca, ki vzame ves sod. Nekaj je še letnika 1932. in nekoliko več letnika 1933. Cena je od 5 Din naprej po kakovosti. Vina so prav dobra.

Sadno drevje se pripravlja za obilen cvet. Dal Bog, da obilno obrodi. Tako bi občani imeli spet dohodke. Pogoj pa je, da bi bile lepe cene. Mlado drevje v drevesnicah in tudi že posajeno je v mnogih primerih pozeblo. Posebno so prizadete kanadke. Setve so ponekod slabo prezimile. Osobito rž, tu in tam pa tudi ječmen. Trta pa je zimo prav lepo prebila.

Živčno izžepanim!

Sodobni človek živi v prilikah skrajne živčne napetosti: depresija, nespečnost, predčasna izžepanost, živčna razrvanost, glejte, na čem mnogi danes trpe! Medtem je znanstveno dognano, da regulira ekstrakt iz žlez mlade in močne živali («Kalefluid»), vnesen v organizem, sekretarno delovanje vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet krepak, sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. Detajlna literatura brezplačno. Zahtevajte jo pod naslovom: Beograd, Njeguševa 5, Miloš Marković. — «Kalefluid» prodajajo lekarne in drogerije. Odobreno od ministrstva za narodno zdravje pod S. br. 10.537/33.

Pomoč Beli Krajini

Metlika, aprila.

V četrtek pred prazniki so se vrnili v Metliko narodni poslanec gosp. Dako Makar, banovinski svetnik g. Martin Bajuk, metliški občinski predsednik g. Ivan Malešič in podpredsednik metliške okoliške občine gosp. Martin Plut, ki so bili obiskali v Ljubljani podbana dravske banovine g. dr. Otmarja Pirkmajerja in mu pojasnili hude belokrajinske stiske.

Bela Krajina iz leta v leto gospodarsko hira, ker kmetu uničujeta zdaj suša zdaj toča pridelke, da mu ne ostane čisto niti za najpotrebnejšo hrano v družini, kaj šele za seme za prihodnje leto ali večja količina pridelkov, ki bi jih mogel vnovčiti in plačati davščine ter si nabaviti najpotrebnejše za dom in gospodarstvo. Hude posledice zadnjih sušnih let v Beli Krajini so tudi naši širši javnosti dobro znane. Dravska banska uprava je pokazala razumevanje za bedo Bele krajine in ji je priskrbelo vsaj precejšnje količine semenskega krompirja. A tudi sicer se je brigala za povzdigo Bele krajine na gospodarskem poprišču.

Belokrajinskemu kmetu je bilo sicer na ta način nekoliko pomagano, ker je prišel do najnujnejšega živeža, a je položaj na drugi strani vendar še vedno ostal neizpremenjen, ker kmet ne zmore več davkov in drugih dajatev, predvsem tudi ne občinskih, ki so v Beli Krajini zaradi velike pasivnosti zlasti občutne, kar je priznal tudi sam podban g. dr. Pirkmajer, ki je belokrajinske odposlance zaslišal z vso pozornostjo in jim obljubil, da bodo za letošnje leto znižani davki za metliški srez za 30 do 50 %. Narodni poslanec g. Dako Makar je prosil iste ugodnosti tudi za nič manj prizadeti črnomeljki srez. Ta davčna olajšava bo pomenila veliko razbremenitev za vse belokrajinske kraje brez razlike.

Naši narodni Beli krajini bo tako v usodnem trenutku pomagano in bodo Belokrajinci banski upravi iskreno hvaležni. Enako pa tudi vsem odposlancem, ki so zdaj ponovno dokazali, da so zaslužili in da zaslužijo narodovo zaupanje.

Moravške novice

Moravče, aprila.

Valovita moravška dolina ima prav posebno mnogo kremenčevega peska, ki je ponekod bel ko moka, drugod pa rjav in rumenkast. Nahajamo ga skoro v vsej moravški okolici, tako v Soteski, na Trznu, v Drtiji, na Dobravi in na Hribcih med Vrhpoljem in Moravčem. Čez Hribce drži občinska cesta, ki jo je v gozdu blizu tustanjske graščine zadela žalostna usoda. Zadnje deževje je bržkone izpodjedlo gornjo peščeno plast do glinice pod njo. Cesta se je pričela v daljavi kakih 25 metrov vsedati, nagibati in trgati od brega. Razpoke so se širile in nekega dneva je cesta zdrknila globoko v dolino. Vožnja čez Hribce proti Vrhpolju in nazaj na Moravče je čisto ustavljena. Popravilo bo stalo z izdatki že itak preobloženo moravško občino precej denarja ter bi želeli, da nam odločujoči činitelji naklonijo kako podporo.

Zajci so napravili letošnjo zimo v naših sadovnjakih prav občutno škodo. Predvsem je trpelo mlado drevje, oglodana pa so tudi večja drevesa. Zajci so nam pomladi lani žrli fižol, lisice so davile kure, srne pa so v jeseni uničevale ajdo. Nekateri vasi, kakor Prekrnica, Soteska, Pogled, Vrhe in Vrhpolje so posebno prizadete. Letos bo škoda še večja, ker se je divjačina zelo pomnožila. Naši gg. poslanci bi nam kmetovalcem zelo ustregli, ako bi se zavzeli za korenito izpremembo lovškega zakona.

Moravče so v zadnjih desetletjih znatno napredovale. Imamo svoj Zadržni dom, Hranilnico in pošojilnico, mlekarno, Sokola, pevsko, kulturno in gasilno društvo, godbo, vodovod in Vodno drugo, ki dovršuje osuševanje močvirja. Vse to je delo g. Tomana — moža, ki je pred več ko 40 leti začel pri nas orati celino ter je s svojim vztrajnim in marljivim delovanjem preobrazil moravško dolino. G. Toman je posvetil svoje sile osobito gospodarskemu napredku. Pobudo za vodovod, ki bil dovršen lani, je dal že pred 30 leti. Skoro vsi starejši Moravčani smo prešli od g. Tomana prvo izobrazbo, ki jo je vlival v naša srca kot izvrsten učitelj na moravški šoli. Da pokažemo velezaslužnemu možu vsaj nekoliko hvaležnosti in priznanja za njegove številne zasluge, bomo proslavili letos 70letnico njegovega plodonosnega življenja. Slavnost priredi svojemu ustanovitelju tukajšnje pevsko društvo, ki bo obenem praznovalo 40letnico svojega obstoja. Slavnostna prireditve bo v začetku maja na dvorišču zaloške graščine z igro in s pevskimi nastopi.

V Rudniku pri Moravčah je umrla gospa Helena Kosova v 81. letu življenja. Bila je skrbna mati in dobra gospodinja. Blag ji spomin!

Pol vasi je zgorelo

S v. Marko niže Ptuja, aprila.

Na veliki ponedeljek proti večeru je zadela huda požarna nesreča delavsko naselbino ob Dravi v občini Sv. Marku. Tu so si delavci z velikim trudom postavili lične hišice in uredili tudi manjša gospodarska poslopja, tako da so bili v sedanji stiski zaščiteni vsaj pred najhujšim. Po večernih opravkih omenjenega dne so prebivalci naselbine, nazvane Markovci, mirno legli spat. Zdajci pa je zadonel klic: «Ogenj!» Kmalu se je oglašil tudi že gasilski rog. Ogenj je nastal v seniku posestnika Zameriča. Ker je začel pihati močan veter, se je ogenj naglo širil in v nekaj minutah je bilo v plamenih pol vasi. Ogenj je zajel najprej stanovanjsko in gospodarsko poslopje Antona Zameriča ter se nato širil dalje in zajel stanovanjska in gospodarska poslopja posestnikov Josipa Kostanjevca, Janeza Lubeja, Martina Forstneriča, Franca Majcenoviča, Marije Obranove in Antona Kukovca. Prebivalci teh hiš so komaj rešili golo življenje, vse drugo pa je postalo žrtev plamenov. Poleg domačih gasilcev so naglo prihiteli na pomoč še gasilci iz Ptuja, Zabovcev, Spuhle, Dornave, Stojncev in Bukovcev. Iz štirih motornih in štirih ročnih brizgaln so naperili močne curke vode na gori-

šče, vendar pa niso mogli ničesar več rešiti. Omejiti so se morali samo na udušenje požara.

Prizadeti posestniki so v eni uri postali popolni berači. Zgorelo jim je prav vse: pohištvo, obleka, živež, krma, orodje in kar so še imeli. Rešili so samo obleko, ki so jo imeli na sebi. Posestniku Zameriču je zgorelo tudi 5000 Din, kar je predstavljalo ves njegov pristradani prihranek, s katerim je nameraval sedaj na pomlad popraviti hišo. Zgorelo je tudi 8 krav, 14 svinj in mnogo perutnine. Škoda znaša okrog pol milijona dinarjev, zavarovani pa so bili vsi skupaj le za nekaj tisoč.

Pri reševanju je dobil posestnik Janez Lubeč hude opekline in so ga morali prepeljati v bolnišnico. Tudi njegova žena je dobila opekline, vendar pa je ostala doma. Vse kaže, da je bil ogenj podtaknjen. Orožniki so aretirali neko osamljenko.

Pogorelci so vsi marljivi ljudje in je zato tembolj potrebno, da jim oblastva nujno priskočijo na pomoč.

PREKMURSKI GLASNIK

Naša pot drži naprej

Lendava, aprila.

Ko smo nastopili na politični pozornici in smo se pridružili politiki 6. januarja kot neomajni Jugoslovani, smo se zavedali, da nas naši nekdanji nasprotniki ne bodo gledali z lepimi očmi. Dobesedno smo vzeli klic: Vsakdo je dobro došel! Pri organiziranju strankinih krajevnih organizacij smo vedno in povsod vabili v nacionalne vrste vsakogar. Nekateri gospode, ki danes vodijo gonjo proti stranki in njenemu vodstvu, smo vabili osebno, a njihov odgovor je bil: Bomo še počakali! Ali pa: Mi ostanemo, kar smo bili! Vendar smo se izogibali osebnosti in preprirov, ker smo res hoteli, da enkrat za vselej preneha nesrečno strankarstvo iz prejšnjih časov. Toda varali smo se o naših nasprotnikih. Nprestano nas vlačijo po «Novinah». Človeku se zdi, da pri nas prav zdaj napleše cvetejo strankarske borbe. Naš srez v tem prednjači, kar pa je povsem umljivo.

Tisti ljudje, ki so bili tako zvani voditelji prekmurskega naroda, so se v začetku smejali v prepričanju, da bo jugoslovenske politike kmalu konec. V svoji domišljiji, da znajo le oni voditi politiko in da so le oni poklicani za voditelje naroda, so s prezirom gledali nas mlade, ki smo se pridružili jugoslovenskemu nacionalnemu gibanju ne toliko iz politično-strankarskih kakor iz pravih nacionalnih nagibov. Jugoslovenska nacionalna vladavina ni padla, nego je nasprotno iz dneva v dan močnejša in trdnjša. Tudi Prekmurje se še ni pogreznilo v zemljo, odkar so tako zvani voditelji odšli v pokoj, ampak živi in napreduje še celo bolj kakor za voditeljskih časov. To pa le da misliti in naši klerikalci so se lotili zvižaje. Na polna usta so začeli zatrjevati pred raznimi odločilnimi gospodi, kako so tudi oni dobri državljani, vneti Jugoslovani in ne vemo kaj še vse. Napisali so celo znano izjavo, ki je zanje postala usodna. Toda oni se kažejo taki navzgor, med narodom so pa seveda še vedno tisto, kar so bili in kar ostanejo.

Kdo jim bo verjel, ko pa «Novine» s tako naslodo napadajo stranko. Zanje je naša JNS že umrla in zato hinavsko vzklikajo: Kdo bo oživil umirajočo organizacijo? Danes je po njihovem razpadla ta naša organizacija, jutri bo druga. Na svojih sestankih so ti gospodje ugotovili, da so v 11 občinah zmagale opozicijske liste. In kaj bi še vse naštevati, resnica je le ta, da oni ostanejo, kakor so bili: stari strankarji. Mi jim to veselje tudi privoščimo, ni pa značajno, da igrajo dvoletne vloge. Nasproti odločilnim činiteljem hočejo biti najboljši somišljeniki JNS, samo da bi se jim verjelo, da bi potem nemoteno lahko vodili svojo politično barko v starih vodah. Ti gospodje naj se včlanijo v naših organizacijah in naj napišejo

ZANIMIVOSTI

× **Prekop med Volgo in Donom.** Te dni so začeli kopati preliv med ruskima rekama Volgo in Donom. Zaenkrat je zaposlenih 500 moči, med temi 200 inženjerjev in tehnikov. Preliv bo vezal dve veliki reki in z njim bo odprta pot iz Crnega in Kaspiškega v Baltiško in Belo morje. Dolg bo preliv 100 km. Začel se bo pri mestu Kalaču na Donu, kjer zgrade pet kilometrov dolg jez, da se bo dvignila gladina vode v Donu za 35 do 40 m. Tako napeljejo vodo iz Dona v dolino rek Karpovke in Soljanke. Obe reki bosta zvezani s kanalom. V Stalingradu bodo vozili parniki iz preliva na Volgo, kjer bo sedem velikih jezov. Tudi na Donu pri mestu Kataši bo zgrajen jez in s tem nastane ogromen vodni rezervoar, ki se bo z njim vse leto lahko reguliralo stanje vode v reki. S prelivom med Volgo in Donom spravijo nad polovico vode iz Dona v Volgo in tako bodo lahko namakali vse Zavolžje. Ob prelivu zgrade tri elektrarne.

× **Pošiljka diamantov ukradena.** Iz Amsterdamu so 12. februarja odposlali dragoceno pošiljko, v kateri so bili zaviti diamanti, katerih vrednost cenijo na tri milijone dinarjev. Pošiljka je bila odposlana na Dunaj. Ko je nekaj dni nato belgijski trgovec, na katerega je bila naslovljena pošiljka, hotel dvigniti na dunajski pošti dragoceni zavoj, so mu tam javili, da o pošiljki ničesar ne vedo. Zadevo je takoj prijavil policiji. Krivce iščeta dunajska in amsterdamska policija. Pošiljka je bila zaznamenovana.

× **Zoro Aga se ženi.** Ime čudaškega Turka Zora Age, ki trdi o sebi, da je najstarejši mož na svetu, ker se je rodil baše leta 1774., je že več let znano po svetu. Mnogo se je govorilo in pisalo o njem, ko jo je mahniti v Ameriko, kjer so delali zagovorniki alkoholske prepovedi z njim veliko reklamirali. Zadnji dve leti so pa glasovi o najstarejšem možu sveta nekam utihnili in šele zdaj je prišlo ime Zora Age spet v javnost. Čeprav je star že 160 let, se čuti še tako čilega, da misli na ženitev. Zoro Aga se hoče štirinajstič oženiti. To je tudi že izjavil in se obenem pobahal, da je njegova izvoljenka mlada, v primeri z njim pravi otrok. Stara je sicer že 40 let, toda kaj pomeni to za moža, starega štirikrat toliko! To bo baše zakon iz globoke, čiste ljubezni, kajti Zoro Aga nima nobenega premoženja. Ima samo skromno rento, ki mu jo plačuje turška vlada zato, ker je najsiarejši mož na svetu.

× **Amerika izvažala bolhe.** Na svetu se trguje že z vsem. Perzija izvažala velike množine pasjega gnoja. Kitajci pa izvažajo kosti predpotopnih kuščaric. Letos na pomlad so pa postale prvič tudi bolhe trgovinski predmet. Te dni pošljejo namreč iz Bostona v Kodanj pošiljko izbranih skokcev, 500 najlepših bolh. Te nadležne živalice so zredili na boljši farmi v kraju Nashui pri New Havenu in danski zavod jih je naročil, da bo delal z njimi poizkuse. Učenjaki si zadnja leta belijo glave, zakaj so začele bolhe naenkrat izumirati. Danski učenjaki so naročili zdaj 500 bolh iz Amerike in upajo, da se jim bo posrečilo dognati, zakaj bolhe izumirajo.

× **Sanje so nezdrave.** Ameriški učenjak Gernsback dela v svoji delavnici v New Yorku zanimive poizkuse s preučevanjem sanj. V ta namen je izdelal več aparatov in eden res beleži sanje spečega človeka. Že prej so učenjaki domnevali, da vpliva prebavljalni želodec na sanje. Čim večji je pritisk na srce, tem hujše so sanje. Če je želodec prenapolnjen, začne srce spečega človeka tako močno utripati, da se človek prebudi. Zdravo spanje ne pozna sanj. Sanje so torej nezdrave. Gernsbackov aparat beleži sanje, in sicer tako, da je krivulja tem večja, čim hujše so. Na vsebino in značaj sanj delujejo tudi zunanji vplivi. To je dokazal Gernsback s tem, da je pritril na svoj aparat električen zvonček, ki je zvonil v različnih presledkih. Vedno, kadar je zazvonil, je učenjak ugotovil pospešeno delovanje srca. Gernsbackovi poizkusi še niso končani.

Prisotstvovala so še razna društva iz tukajšnjega kraja. Potem so bili na proslavi tudi uradniki našega premogovnika, bivši izseljenski delegat iz Bruslja g. Kranjc, bivši tajnik na konzulatu v Liègeu g. Zerjal, izseljenski duhovnik g. Drago Oberžan, pater Teotim, učiteljica gđ. Azmanova, zadnji trije iz Holandske. Zasluge za uspeh te lepe narodne proslave ima predvsem odbor našega društva, kateremu predseduje delavni g. Drnovšek, in naš izseljenski učitelj g. Stoviček.

Letos v marcu nam je ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje dalo podporo za našo zastavo v znesku 720 frankov 45 santimov, za kar se ponovno zahvaljujemo našemu poslaništvu v Bruslju in prav tako ministru g. Puclju, ki nam je ta znesek odobril.

Vse čitatelje «Domovine» najlepše pozdravljamo člani Jugoslovenskega delavskega podporne društva sv. Barbare v Zwartbergu.

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Žolca v čašah (primerna za ženitovanjsko pojedino). Skuhaj žolce in jo precedi. Četrt žolce pobarvaj z rdečo barvo (to barvo dobiš v lekarni ali drogeriji in se imenuje alkermesov sok). Pobarvano žolce postavi na led, da se hitro strdi. Šele potem nalij v čašo do polovice tople žolce, nato pa vložijo kosček pobarvane žolce in eno kisló kumarico, dopolni v čašo spet tople žolce in postavi na hladno, da se strdi (za vsakega gosta pripravi po eno čašo). Na mizo jo daš kot medjed. Ta recept uporabiš lahko tudi za kakšno drugo slavnost.

Medene kepice. Zmešaj dobro: 3 jajca, 10 dek medu, 30 dek sladkorja v prahu, nato noževo konico cimeta, klinčkov, dišave in malo popra, pol limone, naribano lupinico in sok, 20 dek zmletih lešnikov, pol žličke jedilne sode. Na desko stresi 35 dek moke, na sredino moke zlij to zmes in vse skupaj dobro ugneti (če je testo bolj trdo, lahko dodaš žlico mleka, a vendar se testo ne sme lepiti). Umešeno testo naj počiva pol ure, potem pa ga razvaljaj za prst debelo in z okroglim obodcem zreži primerne kepice, jih položi na pomazano pekačo precej vsakeb, ker zelo narasejo, ter jih pomaži s stepenim jajcem, posuj s sladkorno sipo in speci.

Praktični nasveti

Če ti srce močno bije ali če se te polasča omotica, nakapaj na sladkor do 10 kapljic baldrijanovih kapljic, ki jih dobiš v lekarni. Te kapljice bi morala imeti vsaka hiša vselej pri roki.

Bolniška postelja naj zmeraj stoji tako v sobi, da je samo posteljna konica pri zglavju ob zidu, ker prihaja od zidu zmeraj mraz, predvsem od zunanega zidu. Zlasti pozimi veje mraz od takega zidu in je bolnik v nevarnosti, da se še bolj prehladi, posebno če ima vročino. V sobi mora biti primerna temperatura; redno zračenje je nujno potrebno.

Listnica uredništva

Velikonočni pozdravi. Prejeli smo še dolgo vrsto velikonočnih pozdravov. Ker je zdaj prepozno, jih seveda ne moremo več objaviti.

v «Novinah», da so res pristaši nove jugoslovenske nacionalne politike, da se odreka starim političnim strankarstvom, nato pa naj z dejanji pokažejo, da so se poboljšali. Mi vemo, da tega ne marajo storiti. Zato nas pa veseli, da s svojo dvoličnostjo niso uspeli. Pravočasno so naši ljudje spoznali, s kakimi kartami igrajo ti gospodje. Upamo, da bo zdaj položaj čist.

Mi smo z vsem «em računali in še računamo. Nobena velika izpremembra se ni izvršila brez težav, pa se tudi pri nas ne bo. JNS ima v našem srezu močne organizacije, a ima tudi močne nasprotnike. Precej časa bo še treba, da še tisti izpregledajo, ki imajo danes zaprte oči. Naše delo mora biti zdaj podvojeno. Naše organizacije morajo narasti, pod zastavami JNS mora biti vsak naš mož in fant. To bo koristilo našemu kraju. Tistim pa, ki nam ne dajo miru, odgovorimo s tem, da si namesto «Novin» naročimo vsi «Domovino». Mi bomo šli naprej, ko bodo naši nasprotniki že čisto opekali in onemogli priznali, da gredo čas in dogodki preko njih.

Iz Hotize nam pišejo: Umrla je pri nas v starosti 36 let gospa Ilonka Horvatova, žena predsednika naše krajeve organizacije JNS. Ne samo Lizina hiša, kakor se reče po domače pri Horvatovih, nego vsa Hotiza se je ovila v žalost. Pokojnica je bila zelo blaga in dobra žena in skrbna mati, ki je dala življenje osmim otrokom. Pri zadnjem, ki šteje šele tri tedne, pa je nehala biti to dobro srce. Kako spoštovana je bila pokojnica, priča njen pogreb, kakršnega na Hotizi še ni bilo. Prerano smrt obkrožeta mož z osmimi ljubkimi otročki in mati. Pokojnici večni mir in pokoj, ostalim pa iskreno sožalje ob prehudem udarcu!

Iz Dolnje Lendave nam pišejo: Dne 1. t. m. smo dobili pri občini novega blagajnika. Dosednji blagajnik je najbrže padel v nemilost. Neki gospod, ki ima pri naši občini veliko besedo, se je baše izjavil, da je stari blagajnik postal blagajnik pri občinski organizaciji JNS in lahko obdrži to mesto pri organizaciji, ne pa pri občini. To si je treba zapomniti!

NAŠI NA TUJEM

Belgijsko pismo

Zwartberg, marca.

V Belgiji nas je precej Slovencev, pa tudi Hrvatov je nekaj. Raztreseni smo po raznih rudniških kolonijah, kjer rijemo pod zemljo in si v potu obraza služimo kruhek. Preveč ga ni! Je ga pa, hvala Bogu, še vedno toliko, da z njim tolažimo lačne želodčke naših otrok. Oblačimo se še tudi zadovoljivo. Toda naš šparoveček ostaja lačen. Nič več ne požira prihrankov, ker jih ni. Nanj je pač stiska najprej pomerila svojo neusmiljeno pisco. Pa če bo ostalo vse tako, kakor je, nam ne bo treba gladovati, niti ne bomo raztrgani. Naša bodočnost, ko nam poidejo vse sile, nam dela preglavice, ker še nimamo pravice do pokojnine. Tolažimo pa se, da bo tudi to vprašanje enkrat rešeno. Letos, v mesecu januarju, smo glede tega prišli predsedniki vseh jugoslovenskih društev iz Belgije k skupnemu sestanku v Eysden Ste. Barbare, kamor nas je pozval naš izseljenski učitelj g. Stoviček, da se porazgovorimo o naši bodočnosti in sploh o izseljenskem vprašanju. Sestavil je prav lepo poročilo o nas izseljencih, kateremu je pristavil še važne resolucije, tičeče se naših rudarskih pravic. Izseljenski delegat g. Aleksander Spahić iz Bruslja, ki je bil tudi naprošen, je obljubil, da bo naše želje po poslaništvu v Bruslju podkrepil in odposlal na odločilno mesto.

V septembru lanskega leta je razvilo naše Jugoslovensko delavsko podporno društvo sv. Barbare svojo zastavo. Kumovala sta ji glavni ravnatelj našega premogovnika in njegova soproga. Slavja so se udeležila vsa belgijska jugoslovenska društva in večina naših društev iz Holandske.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 8. do 15. aprila.

Nedelja, 8. aprila: ob 8.15: poročila; 8.30: telovadba (Ivko Pustišek); 9.00: versko predavanje (ravnatelj Jagodic); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: zdravstvo: Asanacija vasi (dr. Karel Petrič); 10.30: slovenske narodne s spremljevanjem radijskega orkestra (peli bodo Ramšak-Neratova, Mišičeva in Jože Gostič); 11.15: slovansko glasbo bo izvajal radijski orkester; 12.00: čas, reproduciran koncert slovanskih narodnih pesmi in plesov; 16.00: O pridelovanju semena trav in detelj (inž. Sadar); 18.30: prenos «Prosvetnega dne» kamniškega sokolskega prosvetnega okrožja iz Narodne čitalnice v Kamniku; 20.00: prenos iz opernega gledališča v Ljubljani, v odmoru čas in poročila.

Ponedeljek, 9. aprila: ob 12.15: reproduciran citraški koncert; 12.45: poročila; 13.00: čas, pevske jazzansamble na ploščah; 18.00: Izobrazba gospodinjskih pomočnic (Kroftova); 18.30: Westfalijski (Rudolf Kresal); 19.00: reproducirani koncertni valčki; 19.30: zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna); 20.00: reproducirane Dvořakove kompozicije; 20.30: prenos koncerta pevske župe «Mokranjac» iz Skoplja; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Torek, 10. aprila: ob 11.00: šolska ura: O podmladku Jadranske straže (Pirnat); 12.15: ruska instrumentalna glasba na ploščah; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirani dueti slovanskih narodnih; 18.00: otroški koteček: nastop otrok (Delak); 18.30: polke in koračnice v reproducirani glasbi; 19.00: Pomen sokolstva (Lojze Vrhovec); 19.30: O strelskih družinah (Hinko Ločniškar); 20.00: pevske zbor «Ljubljanski Zvon»; 20.45: Nekaj za ples, nekaj za špas, nekaj povesti, to bo za Vas! (revija šlagerjev, igrice, kupletov, dogodbic); 22.15: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 11. aprila: ob 12.15: reproducirani operetni venčki; 12.45: poročila; 13.00: čas, pesmi iz zvočnih filmov (plošče); 18.00: komorna glasba, radijski kvintet; 18.30: radijski orkester; 19.00: O verstvih (Fran Terseglav); 19.30: radijski intervju (Podbevšek-Jakac); 20.00: prenos iz opernega gledališča v Ljubljani, v odmoru čas in poročila.

Četrtek, 12. aprila: ob 12.15: reproduciran orgelski koncert; 12.45: poročila; 13.00: čas, naši pevske kvarteti (reproduciran koncert); 18.00: O človeku (dr. Božo Škerl); 18.30: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.00: plošče po željah; 19.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 20.00: komorni trio: Francka Ornikova, Šivic in Pia Menardijeva; 21.00: kuplete bo pel Danilo Bučar; 21.30: samospeli Vande Zihelrove; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Petek, 13. aprila: ob 11.00: šolska ura: O lepotah zapadne Indije (inž. Ferdo Lupša); 12.15: instrumentalni solistični koncert; 12.45: poročila; 13.00: čas, Michele Fleta poje na gramofonskih ploščah; 18.00: reproduciran orkestralni koncert narodnih pesmi; 18.30: predavanje ZKD; 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka); 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Sobota, 14. aprila: ob 12.15: vesele slovenske pesmi v reproducirani glasbi; 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirane operne uvertire; 18.00: plošče, stanje cest; 18.30: zabavno predavanje (Daneš); 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: prenos akademije iz Uniona v proslavo Dona Bosca; 22.00: čas, poročila, lahka glasba.

Različne narave.

A: «Jaz sem vse življenje jedel samo goveje meso in zato sem močan kakor vol.»

B: «Čudno. Jaz jem že trideset let ribe, a še vedno ne znam plavati...»

Kuga v Bergamu

(Iz danščine.)

Stari Bergamo je stal gori na vrhu nizkega hriba, obdan od zidov in stolpov, a na vznožju hriba je bil novi Bergamo, odprt na vse strani.

Nekega dne je nastala doli v novem mestu kuga in začela strašno razsajati; umrla je množica ljudi, a ostali so se razbežali preko ravnine na vse štiri vetrove sveta. In meščani starega Bergama so zažgali zapuščeno mesto, da bi očistili zrak, toda nič ni pomagalo. Tudi gori so začeli umirati, najprej po eden dnevno, potem po pet, deset, dvajset, in ko je kuga dosegla najvišjo stopnjo, jih je umiralo še po mnogo več.

Iz starega Bergama pa niso mogli bežati, kakor so to storili v novem mestu.

Bili so posamezniki, ki so to poizkušali, toda zaživel so življenje preganjanih živali. Skrivati so se morali po jarkih, gozdovih in po zelenem polju, zakaj kmetje, ki so jim prvi begunci prinesli kugo, so okamenjali vsako tujo dušo, ki so jo srečali. Preganjali so jih s svojega zemljišča ali pa jih pobijali brez milosti in usmiljenja kakor stekle pse, v opravičeni samoobrambi, kakor so menili.

Prebivalci starega Bergama so morali ostati, kjer so bili. Bolezen je postajala vsak dan pohlepnejša. Strahota je rasla v blaznost. Red je minil, kakor bi ga zemlja požrla, a dala zato zanj najslabše.

Takoj v začetku, ko je nastopila kuga, so se ljudje strnili v edinstvo in slogi, mrliče so v redu pokopavali in so skrbeli za to, da so na trgih gorele grmade, da je bolezen uničujoči dim vel po ulicah. Brinje in ocet so razdeljevali med siromake. Zlasti pa so ljudje od jutra do večera obiskovali cerkve, posumniki ali v procesijah. Vsak dan so molili in prosili Boga. Vsak večer, ko je šlo solnce k počitku, so zvonovi vseh cerkev in stotih žrel tožee klicali v nebesa. Zapovedan je bil post in relikvije so bile vsak dan izpostavljene na oltarjih.

Nekega dne, ko že niso več vedeli, kaj naj še počnejo, so med zvoki trobent izpred rotovža razglasili Mater božjo za mestnega župana za zdaj in za vse večne čase.

A vse to ni nič pomagalo; ni bilo na svetu ničesar, kar bi prineslo pomoč.

Ko se je počasi in počasi utrdilo v ljudeh prepričanje, da nebesa nočejo ali pa ne morejo pomagati, niso samo položili rok navzkriž, češ, naj pride, kar hoče, nego se je začela tudi razvratnost — duševna kuga, ki se je vzajemno s telesno kugo prizadevala moriti duše, kakor je ona kuga uničevala telesa. Tako neverjetno je bilo njeno delo, tako silno je bilo njeno uničevanje. Zrak je bil napolnjen z grehoto in brezbožnostjo, s stokanjem bolnikov in tuljenjem pijancev. Nenravnost je vladala dan in noč.

«Danes hočemo jesti, zakaj jutri bomo morali umreti!»

Bilo je, kakor bi k vsemu temu napisali note za najrazličnejše instrumente v nekončnem peklenem koncertu. Če ne bi bili že vsi grehi iznajdeni poprej, bi jih iznašli zdaj, zakaj ni bilo poti, ki bi je ne šli v svoji zavrženosti. Najneprirodnejše grehote so se razvijale med njimi. Še celo taki redki grehi, kakor skrunjenje mrličev, čarovništvo in zaklinjanje hudiča, so jim bili dobro znani, zakaj bilo jih je mnogo, ki so začeli pričakovati od pekla pomoč, ki jim je nebo ni hotelo dati.

Vse, kar je bilo podobno medsebojni pomoči ali usmiljenju, je izginilo iz duš, vsakdo je mislil le nase. Bolnika so smatrali za skupnega sovražnika, in če se je kakšnemu nesrečniku pripetilo, da se je od prve mrzlične omotičnosti zgrudil na cesti, ni bilo vrat, ki bi se mu odprla, pač pa so ga s sulicami in kamni prisilili, da se je umaknil zdravim s poti.

Dan za dnem je kuga razsajala huje, poletno solnce je pripekalo na mesto, z neba ni padla niti

ena kaplja dežja, niti sapica ni pihjala, a mrliči, ki so gnili po hišah, in mrliči, ki niso bili v redu pokopani, so širili smrad, ki se je mešal z mirujočim zrakom cest, in privabljal krokarje in vrane v jatah, da so bili zidovi in strehe črne od njih. In vse okoli po obzidju, ki je obdajalo mesto, so sedeli posamni čudoviti, veliki, tuji ptiči od bog ve odkod, s kljuni, hlepečimi po ropu, in s kremplji, zakrivljenimi v napetem pričakovanju; in sedeli so in gledali z mirnimi, poželjivimi očmi v mesto, kakor bi samo čakali, da se nesrečno mesto izpremeni v jamo za mrhovino.

Bilo je prav enajst tednov, odkar je nastala kuga, ko so čuvarji v stolpih in drugi ljudje, ki so bili na višjih prostorih, zapazili, da se pomika čuden spreved z ravnine v novo mesto med kamnjem, črnim od dima, in črnimi kupi požarišč. Množica ljudi, gotovo kakšnih šest sto ali še več, možje in žene, stari in mladi. In imeli so v sprevedu črne križe in široka bandera, rdeča ko ogenj in kri. Peli so in korakali dalje in obupni, tožeči glasovi so doneli v tihi, soparni zrak.

Rjave, sive, črne so bile njihove obleke, a vsi so imeli rdeča znamenja na prsih. Ko so dospeli bliže, se je videlo, da so bili ti rdeči znaki križi. Čedalje bliže so prihajali. Rili so navzgor po strmi poti, obdani od zidov. Mrgolenje bledih obrazov, v rokah so nosili biče, na njihovih rdečih zastavah je bil naslikan ognjen dež. V gneči so mahedrali njihovi črni križi sem in tja.

Iz goste množice je prihajal vonj po potu, po pepelu, po cestnem prahu in po starem kadilu. Zdaj niso več peli, tudi govorili niso — čuli so se samo cepetajoči, čredni glasovi njihovih golih nog.

Obraz za obrazom se je skril v temno stolpnih vrat in se prikazal na drugi strani svetlobožen in z napol zaprtimi očmi spet na dan.

Tedaj se je znova začelo petje: Miserere. Biče so krepkeje stisnili in kričati so začeli, kakor bi peli vojne pesmi.

Kakor bi prispeli iz izstradanega mesta, takšni so bili. Njihova lica so bila upadla, da so jim kosti štrlele naprej, njihove ustnice so bile brez krvi in njihove oči so imele črne kolobarje.

Ljudje iz Bergama so drli skupaj in jih gledali začuden in nemirni. Rdeči, zabuhli obrazi so stali nasproti tem bledim licom; leni, od nenravnosti zmučeni pogledi so se povešali pred temi ostrimi, plamtečimi očmi. Zasmehujoči brezbožniki so stali z odprtimi usti pred božjimi slavošpevi.

In njihovih bičev se je držala kri.

Prebivalcem je vpričo teh ljudi postajalo čudno pri duši.

Pa ni trajalo dolgo in že so se otrsli teh vtiskov. Nekateri so med nosilci križev spoznali nekega napol prismojenega čevljarja iz Brescie in takoj je vsa družina tujcev postala tarča zasmeha. Vendar pa je bilo vse to nekaj novega, nekaj, kar je zamotilo v tej vsakdanjosti. In ker so tujci korakali proti stolnici, so domačini začeli stopati za njimi, kakor bi sledili tropu glumačev ali krotkemu medvedu.

Med potjo, ko so se prerivali sem in tja, so se začeli domačini razburjati. Čutili so se tako trezni nasproti svečanci teh ljudi in dobro so razumeli, da so ti čevljarji in krojači prispeli sem, kaj, da bi izpreobračali, molili in govorili besede, ki jih domačini niso hoteli poslušati. Bila sta med Bergamovci dva shujšana, sivolosa modrijana, ki sta pridigovala brezbožnost; dražila sta razburjene rojake iz čiste hudobnosti svojih src, tako da je postajalo zadržanje Bergamovcev z vsakim korakom, ki so ga napravili bliže cerkvi, bolj grozeče in skoro bi bili napadli tuje bičarje. Tedaj pa je odprla komaj sto korakov od cerkve neka gostilna svoja vrata in tolpa pijancev je planila na cesto. Pijanci so nosili drugi druge na hrbtih ter se postavili na čelo procesije in jo vodili med petjem in tuljenjem, pri čemer so se za-

smehljivo pačili. Le eden njih je storil izjemo; ta je preobrnil kozolec po cerkvenih stopnicah, poraslih s travo. Tej šali so se vsi zasmejali in tako so prišli vsi v miru v svetišče.

Bilo je čudovito, da so bili spet tukaj, da so stopali po velikem prostoru, v tem zraku, ki je tako močno dišal po starem vzduhu voščeni sveč — da so korakali po starih, vdrtih ploščah z napol zabrisanimi okraski in svetlimi napisi, s katerimi so se bile misli tolikokrat utrudile. In medtem ko so se oči, napol radovedne, napol nejevoljne, pomirile v milem somraku pod obokom ali so se zagledale v pestrost zaprašenega zlata in okajenih barv ali pa so zastrmele v sence oltarnih kotov, je nastalo nekako hrepenenje, ki ga ni bilo moči zadržati.

Medtem so uganjali pijanci iz gostilne svoje burke na glavnem oltarju. Velik, močan mesar med njimi, mlad mož, je slekel bel predpasnik in si ga privezal okoli vratu, da mu je visel čez hrbet kakor plašč. Tako je začel mašo z divjimi, nesmiselnimi besedami, polnimi razbrzdanosti in bogokletstva. In starejši, majhen trebušnik, gibčen in živahen, čeprav je bil debel, z glavo kakor olupljena buča — je bil mežnar in je odpeval z najraznovrstnejšimi popevkami; poklekale je in se poklonkaval in obračal oltarju hrbet in zvonil z zvoncec kakor z norčevskimi kraguljci. In s posodo za kadilo je postavljaval kozolce. Ostali pijanci so ležali po stopnicah in rjaveli od smeha, da se jim je v pijanosti kar zaletavalo.

Vsa cerkev se je smejala in se norčevala iz tujcev. Klicali so jim, naj dobro pazijo, če hočejo spoznati, kako častijo njihovega Boga tukaj v starem Bergamu. Niso že toliko namerno žalili Boga, kolikor jih je veselilo, ker je gotovo vsako bogokletstvo pomenilo bodico v srca teh svetnikov.

Svetniki so stali sredi cerkve in vzdihovali od nuke, njihova srca so gorela v sovraštvu in hrepenenju po maščevanju, in so prosili z očmi in rokami Boga, naj se vendar maščuje za vse to zasmehovanje, ki mu ga prizadajajo v njegovi lastni hiši; pa če jih same ugonobi skupaj s temi predrzneži, samo da pokaže svojo moč; z radostjo bi se dali od Boga zdrobiti v prah, samo da bi on slavil zmago, samo da bi vsi ti bogokletniki v grozi in obupu prepozno kričali k njemu na pomoč.

In začeli so peti Miserere in vsak glas je bil klic po žveplenem dežju, ki je padal na Sodomo, klic po silni moči, ki jo je imel Samson, ko je podrl stebrovje v filistejski hiši. Prosili so s petjem in besedami, razgalili so si rame in so prosili z biči. V vrstah so čepeli kleče, razgaljeni do pasov, in so udarjali z bodičastimi motvozi po hrbtih, ki je iz njih tekla kri. Divje in besno so tolkli, da je kri v kapljah visela od žvižgajočih bičev. Vsak udarec je bila Bogu doprinešena žrtev. Če bi se mogli še huje bičati, če bi se mogli tu pred božjimi očmi raztrgati v tisoč krvavih koščkov. Ta telesa, s katerimi so grešili proti njegovim zapovedim, naj bodo kaznovana, mučena, uničena; da bo Bog lahko videl, kako sovražijo svoja telesa, da bo lahko videl, kako so postali psi, da bi mu ugajali, manj kakor psi, najnižji črvi, ki žro prah izpod njegovih podplatov! In udarec na udarec — dokler niso roke omahnile ali pa jih je skrivil krč. Čepeli so v vrstah z blaznimi očmi, s peno pred usti, kri jim je lila iz ran. In oni, ki so jih gledali, so zdajci začutili, kako so jim začela razbijati srca, rdečiti se lica in njihova pljuča težko dihati. Začutili so čuden mraz in kolena so jim začela klecati. To jih je zganilo; v njihovih možganih je bila majhna blazna točka, ki je to blaznost razumela.

Da bi se čutili sužnji silnega, trdega božanstva, da bi se plazili pred njegove noge, da bi bili njegova last, ne v tihi pobožnosti, ne v brezdelju tihih molitev, temveč v besnosti, v pijanosti samoponiževanja, v krvi in tuljenju, pod vlažno blestečimi se biči — to so lahko razumeli; celo mesar se je pomiril in brezzobna modrijana sta povsila sivi glavi pred očmi, ki so gledale okrog.

Tiho je postalo v cerkvi, le lahno gibanje valujoče množice se je čulo.

Tedaj je vstal eden tujcev, mlad menih, in je izpregovoril. Bil je blede ko platno, njegove črne oči so se bleščale ko oglje, ki bo kmalu ugasnilo, in mračne, v bolečinah utrjene poteze okrog njegovih ust so bile kakor z nožem izrezane v les in ne kakor gube v človeškem obrazu.

Stegnil je tanke, bolehtne roke v molitvi kvišku in rokavi črne kute so zdrseli z belih, shujšanih rok.

Potem je govoril.

O peklju je pripovedoval, o tem, da je brezkončen, kakor so nebesa brezkončna, o samotnem svetu muk, ki jih mora vsak obsojenec pretrpeti in izpolniti s kričanjem; žveplena morja so tam, polja škorpionov, plamenov, ki ležejo na grešnika, kakor se ovije telesa plašč, in mirni, otrdeli plameni, ki se vanj zavrtajo kakor kopje, če ga v rani zavrtiš.

Vse je bilo tiho, z zadržanim dihanjem so poslušali besede, zakaj govoril je, kakor bi bil vse videl s svojimi očmi, in vprašali so se: ali ni ta eden pogubljenec, ki je bil poslan iz peklenškega brezna k nam, da nam bo izpričal gorje?

Potem je dolgo pridigoval o postavah in o trdosti postav; o tem, da se mora vsaka črka v njih izpolniti in da morajo biti vsi prestopki točno plačani. «Toda Kristus je umrl za naše grehe, pravite, mi nismo več pod postavami. A jaz vam rečem, da ne bo pekel osleparjen ne za enega od vas in niti en sam železni zob na mučilnem kolesu v peklu ne bo tekel mimo vašega mesa. Vi gradite na Golgoti križ, pridite, pridite, pridite in pogledajte! Povedem vas k mojim nogam. Bilo je na petek, kakor veste, ko so ga sunili izza nekkih vrat in mu najtežji konec križa položili na rame, da ga je nesel na nerodoviten ilovnat grič pred mestom. In v trumi so ga spremljali in dvigali prah s svojimi nogami, da je legal kakor rdeč oblak na pokrajino. In strgali so mu oblačila s telesa in ga razgalili, kakor gospodarji postav dajo zločinca razgaliti vpricho vseh ljudi, da lahko potem ljudje gledajo meso, ki bo izročeno mučilenici; in vrgli so ga na križ in so ga razpeli in zabili po en železen žebelj v vsako upirajočo se roko in en žebelj skozi njegove prekrizane noge. S kiji so tolkli prav po glavah žebeljev. In postavili so križ pokoncu v zemsko luknjo, a ni hotel stati krepko in naravnost, in gugali so ga sem in tja in zabijali zagode in trklje okoli križa. In tisti, ki so to delali, so pritisnili senčila svojih pokrival niže na čela, da bi jim ne tekla kri iz njegovih rok v oči. Oni gori na križu je gledal na vojake, ki so kockali za njegovo strgano oblačilo, in na vso tulečo tolpo, za katero je trpel, da bi jo odrešil; v vsej tolpi ni bilo usmiljenega srca. Oni spodaj pa so gledali nanj, ki je trpeč in onemogel visel na križu, gledali so deščico nad njegovo glavo, kjer je bil zapisan kralj judovski, in so ga zasmehovali in mu klicali: 'Ti, ki si podrl tempelj in ga v treh dneh spet postavil, pomagaj samemu sebi; če si sin božji, stopi s križa!' Tedaj se je edini sin božji v svojih mislih razjezil in spoznal, da niso bili vredni odrešenja. In potegnil je noge čez žebeljevo glavo in skrčil je obe roki in jih potegnil čez žeblija, da se je počezni tram križa ukrival kakor lok; in je skočil na zemljo in je strgal iz njihovih rok oblačilo, da so se kocke zakotalile po obronku Golgote, in v kraljevski jezi je razmetal oblačilo in šel v nebese. In križ je ostal prazen in veliko delo odrešenja ni bilo nikdar izvršeno. Ni posredovalca med nami in Bogom. Jezus ni za nas na križu umrl, Jezus ni za nas na križu umrl, Jezus ni za nas na križu umrl!»

Menih je umolknil.

Pri zadnjih besedah se je nagnil nad množico in kakor z ustnicami in rokami zagnal svoj izrek čez njihove glave. In stokanje v grozi se je zaslislalo po cerkvi, po kotih so začeli ihteti.

Tedaj se je preril v ospredje mesar s dvignjenimi, grozečimi rokami, blede ko mrlič, in je zakričal: «Menih, menih, ali ga hočeš spet pribiti na križ, ali ga hočeš!» In za njim so se oglasili sikajoče hripavo: «Da, da, križaj ga!» Iz vseh ust je donelo grozeče in zapovedujoče v viharju klicev: «Križaj, križaj ga!»

Moške obleke

vseh kvalitét in fazon Vam poceni nudi

Trgovski dom
Sternecki
Tovarna perila in oblek

Celje št. 97

Din 240— obleke iz ševjota
Din 460— obleke iz metlona
Din 620— obleke iz kamgarna
Din 375— sportne obleke
Din 100— sportni jopiči
Din 170— veterne jope
Din 80— 100— 120— fantovske obleke.

Zahtevajte cenik in vzorce, kateri se Vam pošljejo brezplačno. Obleke po meri se izdelajo v dveh dneh.

Toda menih je gledal dvignjene roke, spačene obraze s temnimi odprtini vpijočih ust, v katerih so se vrste zobov belile kakor zobje razdraženih zveri. In v trenutku zanesenosti je razprostrl roke proti nebu in se je zasmejal. Potem je stopil niže, in njegovi ljudje so dvignili bandero z žveplenim dežjem in prazne, črne križe in se zgnatli iz cerkve. In spet so šli čez trg in skozi odprto stolpnih vrat.

Prebivalci starega Bergama so strmeli za njimi, ki so stopali po hribu navzdol. Strma od zidov obdana pot je bila vsa meglena od žarečega solnca, ki je sijalo zunaj na ravnino. Na rdeče mestno obzidje so črno in ostro padale sence njihovih velikih križev, ki so se gugali v gneč z ene strani na drugo.

Oddaleč se je glasilo petje; rdeče se je zableščalo še eno ali drugo bandero iz črnega pogorišča novega mesta, potem pa so izginili v svetli ravnini.

L. P. Jacobsen.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Otroci.

«Tetka neumna!» je rekel poredni Jožek.

Tetka ga je takoj zatožila očetu, ki je poklical paglavca predse in mu velel, naj se precej opraviči.

«Tetka, zelo mi je žal, da si neumna», je rekel Jožek skesano.

V hotelu.

Srakopernik se je nastanil v nekem zimskem letovišču. «Ali ste zadovoljni s postrežbo?» ga je vprašal drugo jutro hotelir.

«Žal mi je, da nisem prišel vsaj en mesec prej k vam», je menil Srakopernik.

«Zelo laskavo za moje podjetje, gospod», je bil vesel hotelir.

«Hotel sem le reči,» je govoril dalje Srakopernik, «da bi bilo bolje, če bi bil ta jajca, ki so mi jih prinesli, pojedel vsaj en mesec prej.»

Predolg nos.

Kapetan opazi pred svojo četo vojaka z izredno dolgim nosom. «Narednik, zakliče, kako se imenuje ona klada z dolgim nosom?»

Narednik: «Mohovt, gospod kapetan.»

Kapetan: «Postavite ga v drugo vrsto.»

Narednik: «Gospod kapetan, saj že stoji v drugi vrsti.»

Vsega se je treba naučiti.

Hčerka: «Mati, nekaj denarja bi potrebovala, recite očetu zanj!»

Mati: «Le sama mu reci! Saj se boš kmalu omožila in zato je treba, da se tudi takih reči naučiš...»

Lepa dediščina.

Sodnik: «Kje ste pa dobili vse to vlomilsko orodje?»

Obtoženec: «Po svojem dragem očetu sem ga podedoval, gospod sodnik.»

BOLNE NOGE

Z uporabo novega sredstva, olajšanje v treh minutah

Na tisoče ljudi v Franciji se poslužuje danes novega sredstva, ki naglo in z lahkoto odpravlja vse težave in bolečine nog. Še drevi pomočite noge enostavno v vročo kisliko kopel Saltrat Rodella. Občutljivost bo minila takoj, ko bo kisik prodrl v kožo. V treh minutah popolnoma prenehajo vsa vnetja in otekline. Kurja očesa se omehčajo tako, da jih lahko odstranite popolnoma s koreninami brez bolečin in nevarnosti. Nozli boste lahko lepe čevlje manjše številke ter z lahkoto hodili ves dan, ali pa plešali vso noč. Saltrat Rodell se prodaja z jamstvom po neznatni ceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

BREZPLAČNO. Na podlagi posebnega dogovora z izdelovalci lahko sedaj vsak čitatelj tega lista dobi brezplačno zadostno količino Saltrat Rodella. Pišite še danes. Ne pošiljajte denarja. Naslov: M. Neumann, service 22-A Zagreb, Boškovičeva ul. 44.

Za Vas imamo:
Violine . . . 69 Din Gitare . . . 138 Din
Mandoline 95 „ Harmonike 69 „
Tambure . 68 „ Gramofone 465 „
Zahtevajte brezplačni katalog.
MEINEL & HEROLD
tovarna glasbil
pr. podr. MARIBOR št. 104

Ali se hočete temeljito osvoboditi protina in revmatizma?

Trganje in zbadanje po udih in sklepkih, otekli udje, ohromele roke in noge, trganje in zbadanje v raznih delih telesa, da, celo oslabele oči so često posledica revmatizma in protina, ki jih je treba odstraniti, ker drugače bolezen še bolj napreduje.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kislinorazkrajajoče, presnovno tvarin in izločevanje pospešujoče domače zdravljenje s pijačo,

ki se na umeten način povsem naravno sestavlja iz nekega blagodejnega zdravilnega vrečka, ki ga dobrotljiva mati priroda nudi v blaginjo bolujočega človeštva.

Pišite mi takoj in dobili boste povsem brezplačno poučno razpravo.

Zbiralno mesto za pošto:

AUGUST MARZKE, Berlin-Teltow, Hermann Göring-Allee 8, Abt. 286

Dobro mora biti in poceni.

To pa je le «PERION», pralni prašek, ki ga gospodinje uporabljajo za pranje perila. Perilo postane snežnobelo in bolj trpežno. Dober in poceni je le «PERION».

„Fitonin“

zdravilo za stare, zanemarjene rane na nogah (Ulcus cruris). Dokazano je in ugotovljeno po naših zdravniških in znanstvenih zavodih, da

NAGLO IN ZANESLJIVO ZACELI TUDI NAJSTAREJSE KRONIČNE RANE

Steklenica 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 16 pošlje brezplačno «FITONIN», d. z o. z., Zagreb I-78. Reg. pod br. 1281 z dne 28. julija 1938.

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

POZOR!!!

Gotov denar zaslužite doma,

če imate naš domač pletilni stroj «REGEN-TIN». Brez rizika, brez poprejšnjega znanja. V devetih mesecih smo plačali nekemu našemu sotrudniku Din 22.433.24 v gotovini. Tudi vi morete tako zaslužiti. Zavezuje se, da vam za dobro ceno od-kupimo vaše izgotovljeno blago.

Brezplačna pojasnila daje: Domača pletarska industrija Josip Tomažič v Mariboru, Krekova ulica št. 16.

Krščansko podjetje od 1931.

80

MALI OGLASI

91

Častna izjava.

Podpisani Ogrizek Adolf izjavljam kot pisec notice «Pismo iz okolice» v listu «Borbi» št. 28. z dne 15. decembra 1933., da sem bil slabo poučen. Zategadelj preklicujem žaljive trditve, nanašajoče se na Partiča Rudolfa, župana v Zgornjem Dupleku, in objavo notice obžalujem.

Ogrizek Adolf.

Mlin in posestvo

v izmeri 36 oralov, na katerem se redi lahko pet glav živine, prodam za 65.000 Din. Jernej Vodšek, Doleje pri Zidanem mostu.

95

Izjava.

Spodaj podpisani obžalujem, da sem razžalil družino Rudolfa Franca, posestnika na Kamenščaku pri Ljutomeru, na neosnovan način, jo prosim odpuščanja ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

Na Kamenščaku, dne 29. marca 1934.

90

Pihlar Srečko.

94

Pozor, Slovenke!

Slovenec, bivajoč v Ameriki, želi dopisovati s poštено, pridno in varčno Slovenko, ki ima nekoliko premoženja, zaradi ženitve. Kuharica ali dobra gospodinja ima prednost. Več pismeno. Ponudbe je poslati upravi «Domovine» pod značko: «Amerika».

Izjava.

Ni res, da sem v opekarni «Emoni» prejel 1000 opek več, kakor sem jih plačal. Če sem to rekel, sem bil v zmoti. Zahvaljujem se za odstop tožbe.

92

Franc Selan, Stranska vas št. 7.

Švedske posnemačnike za mleko

prodajamo na obroke. Sprejemamo pot-nike. Vega-Separator, Ljubljana, poštni predal 307.

76

Jabolčnik,

kakršnega se je pred vojno pod imenom «Jablus» razpečalo na tisoče zavojev ter je izborna domača pijača, ki si jo vsakdo lahko doma napravi za maj-hen denar, toplo priporočamo. Pišite po navodila! «Jablus» — Renier, Podčetrtek.

74